

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

*Κήρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν ἄγων ἐρήϊρον ἀοιδόν,
τὸν πέρι Μοῦσ' ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε·
ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἠδέϊαν ἀοιδίην,*

Ὀδυσσεΐας θ, 62 - 64

ΑΘΗΝΑ 2006

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

Ε Κ Θ Ε Σ Η
ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

ΑΘΗΝΑ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛ.

I.	ΣΥΣΤΑΣΗ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	1
II.	ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ.....	3
III.	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ.....	8
IV.	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	
1.	Εκπαίδευση – Ειδική Αγωγή Εισηγήτρια: Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους	12
2.	Επαγγελματική Αποκατάσταση – Απασχόληση Εισηγητές: Αικατερίνη Περλεπέ – Σηφουνάκη και Αθανάσιος Λεβέντης.....	21
3.	Υγεία – Ιατρική Περίθαλψη Εισηγητές: Δημήτριος Τσαντούλας και Έκτορας Νασιώκας.....	26
4.	Προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία Εισηγητές: Παναγιώτης Μελάς και Δημήτριος Κωνσταντάρας.....	32
5.	Ευαισθητοποίηση και Ενημέρωση της Κοινής Γνώμης Εισηγήτρια: Χρυσή Καρύδη.....	42
6.	Συντονισμός Δράσεων και Πολιτικών σχετικά με την Αναπηρία Εισηγητές: Παναγιώτης Αντωνακόπουλος και Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους.....	48
V.	ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ.....	53
VI.	ΣΥΝΟΨΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ Επιμέλεια: Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους.....	67

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑ΄ – ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄
ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
«ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ»

ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
«ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ»

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Διακομματική Επιτροπή «Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, που απασχολούν τα άτομα με αναπηρία», συνεστήθη με ομόφωνη απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, που ελήφθη κατά την συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2004, μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού, κ. **Κώστα Καραμανλή**.

Η Επιτροπή συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 8999/7255 από 27 Σεπτεμβρίου 2004 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, κυρίας **Άννας Μπενάκη – Ψαρούδα**, σύμφωνα με τα άρθρα 44 και 45 του Κανονισμού της Βουλής.

Ως αντικείμενο των εργασιών της Επιτροπής ορίζεται η μελέτη των ζητημάτων, που απασχολούν τα άτομα με αναπηρία και η διατύπωση προτάσεων για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.

Η Επιτροπή αποτελέσθηκε από 11 μέλη, ως ακολούθως, κατά Κοινοβουλευτική Ομάδα:

Νέα Δημοκρατία

Χρυσή Καρύδη

Δημήτριος Κωνσταντάρας

Παναγιώτης Μελάς

Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους

Αναστάσιος Σπηλιόπουλος

Δημήτριος Τσαντούλας

Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα

Παναγιώτης Αντωνακόπουλος

Αικατερίνη Περλεπέ – Σηφουνάκη

Ελπίδα Τσουρή

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας

Ιωάννης Πατσιλινάκος

Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς

Αθανάσιος Λεβέντης

Μετά την από 2.11.2005 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, η Βουλευτής Ελπίδα Τσουρή αντικατεστάθη από τον Βουλευτή Έκτορα Νασιώκα, ενώ με την από 16.11.2005 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, ο Βουλευτής Ιωάννης Πατσιλινάκος αντικατεστάθη από την Βουλευτή Βαρβάρα Νικολαΐδου.

Στο αξίωμα της Προέδρου της Επιτροπής εξελέγη η κυρία Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους.

Αντιπρόεδροι της Επιτροπής διετέλεσαν η κυρία Ελπίδα Τσουρή (μέχρι 2.11.2005) και ακολούθως ο κ. Έκτορας Νασιώκας.

Γραμματέας εξελέγη ο κ. Ιωάννης Πατσιλινάκος, ο οποίος, εν συνεχεία, αντικατεστάθη (10.11.2005) από την κυρία Βαρβάρα Νικολαΐδου.

Μετά από απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, κατά τη συνεδρίαση της 30ης Ιουνίου 2005 οι εργασίες της Επιτροπής, για την υποβολή των προτάσεων της οποίας είχε ορισθεί, αρχικά, προθεσμία λειτουργίας μέχρι τέλους της Α΄ Συνόδου, παρετάθησαν μέχρι τέλους της Β΄ Συνόδου.

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 28 συνεδριάσεις, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση Υπουργοί και Υφυπουργοί, εκπρόσωποι της Πολιτείας, εκπρόσωποι Φορέων Αναπήρων, κατ' αναπηρία και ειδικοί επιστήμονες, όπως εμφανίζεται, αναλυτικά, στο αντίστοιχο κεφάλαιο της Εκθέσεως.

Οι εργασίες της Επιτροπής διήρκεσαν από 6 Οκτωβρίου 2004 μέχρι 17 Μαΐου 2006, ημερομηνία, κατά την οποία κατετέθη, στην Ολομέλεια της Βουλής, η Έκθεση.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 6ης Οκτωβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εκλογή Προεδρείου.

2. Συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Διαδικαστικά θέματα λειτουργίας της Επιτροπής.

β) Συζήτηση – Προτάσεις για θέματα, που θα απασχολήσουν την Επιτροπή.

3. Συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Ολοκλήρωση του προγραμματισμού των θεμάτων, που θα απασχολήσουν την Επιτροπή.

β) Ιεράρχηση και διαμόρφωση μεθοδολογικής προσέγγισης των προς εξέταση θεμάτων.

4. Συνεδρίαση της 8ης Δεκεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον κ. Εμμανουήλ Γιανναδάκη, Πρόεδρο της Εθνικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων (Ε.Ο.Κ.Α.), σχετικά με τα θέματα, που εξετάζει η Επιτροπή.

5. Συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση και ενημέρωση των μελών της Επιτροπής για την Έκθεση που υποβλήθηκε στην Πρόεδρο της Βουλής (βάσει του ν. 2430/96), για την 3η Δεκεμβρίου «Εθνική Ημέρα για τα Άτομα με Αναπηρία».

6. Συνεδρίαση της 10ης Φεβρουαρίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος, κ. Κωνσταντίνο Γαργάλη, για θέματα που απασχολούν την Επιτροπή.

7. Συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση για τα θέματα, που απασχολούν την Επιτροπή, από εκπροσώπους Φορέων των τυφλών.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι κ.κ. Ηλίας Μαργιόλας, Πρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών και Μανώλης Μπασιάς, Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου «Φάρος Τυφλών της Ελλάδος».

8. Συνεδρίαση της 23ης Μαρτίου 2005**Θέματα ημερήσιας διάταξης:**

- α) Κρυφές αναπηρίες.
- β) Προτάσεις, σχετικά με τη σύνταξη του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής και ορισμός Εισηγητών, κατά θέματα.

9. Συνεδρίαση της 6ης Απριλίου 2005**Θέματα ημερήσιας διάταξης:**

- α) Προτάσεις σχετικά με τη σύνταξη του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής και ορισμός Εισηγητών, κατά θέματα.
- β) Ενημέρωση για την Κάρτα Αναπηρίας – Λειτουργικότητας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Στη συνεδρίαση παρέστη ο κ. Ευστάθιος Τριανταφύλλου, Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας.

10. Συνεδρίαση της 21ης Απριλίου 2005**Θέματα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από την Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρία Μαριέττα Γιαννάκου, για θέματα ειδικής αγωγής.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι κ.κ. Κωνσταντίνος Ράμματος, Ειδικός Γραμματέας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Παναγιώτης Σωτηρόπουλος, Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής.

11. Συνεδρίαση της 17ης Μαΐου 2005**Θέματα ημερήσιας διάταξης:**

- α) Συγκρότηση Υποεπιτροπών, κατά κατηγορίες θεμάτων, σχετικά με τη σύνταξη του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής.
- β) Συζήτηση επί της πορείας των εργασιών της Επιτροπής.

12. Συνεδρίαση της 21ης Ιουνίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υφυπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Γεώργιο Κωνσταντόπουλο, σχετικά με θέματα, που απασχολούν την Επιτροπή και εντάσσονται στους τομείς των αρμοδιοτήτων του.

Στη συνεδρίαση παρέστη ο κ. Ευστάθιος Τριανταφύλλου, Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας.

13. Συνεδρίαση της 19ης Οκτωβρίου 2005**Θέματα ημερήσιας διάταξης:**

- α) Ανάθεση εισηγήσεων στα μέλη της Επιτροπής, κατά θεματικές ενότητες.
- β) Συζήτηση – προτάσεις για θέματα, που θα απασχολήσουν την Επιτροπή, κατά τη Β' Σύνοδο.

14. Συνεδρίαση της 2ας Νοεμβρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Συνήγορο του Πολίτη, κ. Γεώργιο Καμίνη, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

Στη συνεδρίαση παρέστη η Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, κυρία Πατρίνα Παπαρηγοπούλου (Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας).

15. Συνεδρίαση της 9ης Νοεμβρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών, κ. Μιχαήλ Λιάπη, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

Στη συνεδρίαση παρέστη και ο Υφυπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών, κ. Αναστάσιος Νεράντζης.

16. Συνεδρίαση της 15ης Νοεμβρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Προτάσεις και σχεδιασμός για τη συμμετοχή της Διακομματικής Επιτροπής στον εορτασμό της 3^{ης} Δεκεμβρίου «Εθνικής Ημέρας των Ατόμων με Αναπηρία».

17. Συνεδρίαση της 14ης Δεκεμβρίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Διοικητή του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), κ. Γεώργιο Βερναδάκη, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

18. Συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Διαδικαστικά θέματα της Επιτροπής.

19. Συνεδρίαση της 25ης Ιανουαρίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση από την Δήμαρχο Αθηναίων, κυρία Ντόρα Μπακογιάννη, για θέματα της αρμοδιότητάς της.

20. Συνεδρίαση της 8ης Φεβρουαρίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο της Ελληνικής Ραδιοφωνίας – Τηλεόρασης (Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.), κ. Χρήστο Παναγόπουλο, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

21. Συνεδρίαση της 22ας Φεβρουαρίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Εκπαίδευση και Ειδική Αγωγή.

Εισηγήτρια: Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους.

22. Συνεδρίαση της 28ης Φεβρουαρίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ευαισθητοποίηση και Ενημέρωση της Κοινής Γνώμης.

Εισηγήτρια: Χρυσή Καρύδη.

23. Συνεδρίαση της 9ης Μαρτίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία.

Εισηγητές: Δημήτριος Κωνσταντάρας και Παναγιώτης Μελάς.

24. Συνεδρίαση της 16ης Μαρτίου 2006

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Επαγγελματική Αποκατάσταση - Απασχόληση.

Εισηγητές: Αικατερίνη Περλεπέ – Σηφουνάκη και Αθανάσιος Λεβέντης.

25. Συνεδρίαση της 22ας Μαρτίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Υγεία – Ιατρική Περίθαλψη.

Εισηγητές: Δημήτριος Τσαντούλας και Έκτορας Νασιώκας.

26. Συνεδρίαση της 5ης Απριλίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συντονισμός δράσεων και πολιτικών, σχετικά με την αναπηρία.

Εισηγητές: Παναγιώτης Αντωνακόπουλος και Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους.

27. Συνεδρίαση της 12ης Απριλίου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση και έγκριση του τελικού σχεδίου Έκθεσης.

28. Συνεδρίαση της 10ης Μαΐου 2006**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Σχεδιασμός δράσεων για την αξιοποίηση του έργου της Επιτροπής.

III. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΜΠΕΡΝΙΔΑΚΗ - ΑΛΝΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ

Η επιτροπή μας, που λειτούργησε με εντατικούς ρυθμούς κατά την Α΄ και Β΄ Σύνοδο της Περιόδου ΙΑ΄, επιφορτίσθηκε με το έργο της διερεύνησης των προβλημάτων που απασχολούν τους πολίτες με αναπηρία, καθώς και της διατύπωσης συγκεκριμένων συμπερασμάτων - προτάσεων για την επίλυση τους.

Η σύσταση της αποτελεί καινοτομία και απέδωσε ουσιαστικό και σημαντικό έργο. Το αποδεικνύει αυτή η Έκθεση, η οποία αποτελεί την πρώτη τεκμηριωμένη καταγραφή από την Βουλή των Ελλήνων των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στην προσπάθεια κατοχύρωσης ίσων ευκαιριών πρόσβασης σε όλα τα αγαθά της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού, της ζωής.

Η έκθεση διαιρείται σε έξι θεματικές ενότητες, οι οποίες αγγίζουν ορισμένους από τους σημαντικότερους τομείς, που επηρεάζουν, με άμεσο τρόπο, την ποιότητα της ζωής των ατόμων με αναπηρία: Την εκπαίδευση, την απασχόληση, την προσβασιμότητα, την υγεία, την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, τον συντονισμό των πολιτικών δράσεων.

Κάθε εισήγηση ξεχωριστά αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη θεματική ενότητα, αναλύοντας τα επιμέρους προβλήματα και παραθέτοντας συγκεκριμένες προτάσεις για δράσεις προς τους εμπλεκόμενους με το θέμα φορείς. Στο τελευταίο κεφάλαιο της έκθεσης παρουσιάζονται συνοπτικά οι προτάσεις της επιτροπής, οι οποίες απορρέουν από τις εισηγήσεις των μελών της και τα πρακτικά των συνεδριάσεων.

Η Επιτροπή διαφύλαξε, πραγματικά, το διακομματικό χαρακτήρα της και όλα τα μέλη της επέδειξαν ευρύτητα αντίληψης και με ευαισθησία εργάσθηκαν, με στόχο την καλύτερη προσέγγιση του αντικειμένου των εργασιών της.

Στο πρώτο στάδιο των εργασιών της, η Επιτροπή ακρόασθηκε πολλούς εκπροσώπους φορέων αναπήρων, κατά κατηγορία αναπηρίας, οι οποίοι εξέθεσαν με αναλυτικό τρόπο τα προβλήματα, που αντιμετωπίζει η κάθε αναπηρία ξεχωριστά. Στο δεύτερο στάδιο των εργασιών, εκλήθησαν οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπουργοί, καθώς και σημαντικοί εμπλεκόμενοι φορείς της δημόσιας διοίκησης, οι οποίοι παρουσίασαν τις δράσεις και τις πολιτικές τους, σχετικά με τα αναπηρικά θέματα.

Δεν μπορούσαμε, βέβαια να ολοκληρώσουμε τις επαφές στο βαθμό που επιθυμούσαμε, αφού τα προβλήματα που απασχολούν τα άτομα με αναπηρία αγγίζουν σχεδόν κάθε τομέα της ζωής τους και ο χρόνος λειτουργίας της Επιτροπής ήταν προκαθορισμένος. Εν τούτοις, οι 28 συνεδριάσεις αποδείχθηκαν αρκετές για να

καταγράψουν ορισμένα από τα σημαντικότερα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι πολίτες με αναπηρία στη χώρα μας.

Πιστεύουμε ότι το έργο της Επιτροπής πρέπει να συνεχισθεί με τη σύσταση Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής στη Βουλή για τα αναπηρικά θέματα, αφού τα πολλά προβλήματα, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, δεν ήταν δυνατόν να εξετασθούν σε όλες τις διαστάσεις τους, στον περιορισμένο και προκαθορισμένο χρόνο λειτουργίας της.

Κοινή παραδοχή μας είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχουν συντελεσθεί θετικές μεταβολές στον τρόπο που η Ελληνική Πολιτεία και η Κοινωνία προσεγγίζουν τα ζητήματα της αναπηρίας. Όμως, στην Ελληνική Κοινωνία υπάρχουν, ακόμη, εμπόδια, που δεν επιτρέπουν στους πολίτες με αναπηρία να ασκούν ισότιμα τα δικαιώματα τους, όπως οι υπόλοιποι πολίτες.

Στα πολλά και χρήσιμα συμπεράσματα από τις εργασίες της Επιτροπής μας περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι διαπιστώσεις ότι:

A. Βασικός στόχος μας πρέπει να είναι η διάχυση της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές.

B. Ο συντονισμός και η στενή συνεργασία των εμπλεκομένων φορέων με τα αναπηρικά θέματα, κυβέρνησης, κοινωνικών εταίρων, ιδιωτικού τομέα, καθώς και των ίδιων των ατόμων με αναπηρία, είναι ένα μεγάλο προαπαιτούμενο στον αγώνα για την άρση των υφιστάμενων αρνητικών διακρίσεων.

Γ. Η διευκόλυνση της ενεργού συμμετοχής των ίδιων των ατόμων με αναπηρία στην πολιτική και στα κέντρα λήψεως αποφάσεων αποτελεί βασική προϋπόθεση για να είναι ουσιαστική κάθε πολιτική προσπάθεια και δράση, που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής αυτών των ανθρώπων.

Δ. Η ευαισθητοποίηση και συστηματική πληροφόρηση της ελληνικής κοινωνίας, ιδιαίτερα με τη βοήθεια των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, σχετικά με τα δικαιώματα και τις ιδιαίτερες ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες, μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην καταπολέμηση των αρνητικών προκαταλήψεων, που υφίστανται καθημερινά.

Επίσης, τα συμπεράσματα της έκθεσης, όπως παρατίθενται στις επιμέρους εισηγήσεις, υπογραμμίζουν ότι πρέπει να γίνουν, ακόμη, αρκετές βελτιώσεις σε τομείς, όπως η πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στο δομημένο περιβάλλον, στις μεταφορές.

Προσδοκούμε ότι η έκθεση θα αποτελέσει βασικό σημείο αναφοράς στο δημόσιο διάλογο, σχετικά αφενός μεν, με την προοπτική βελτίωσης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, αφετέρου δε, με την λήψη όλων των αναγκαίων δράσεων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών με αναπηρία από τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας.

Προς αυτή την κατεύθυνση έχουμε ως οδηγό μια πολύτιμη και πρωτόγνωρη παρακαταθήκη: τις τεκμηριωμένες εισηγήσεις και προτάσεις, που αναπτύχθηκαν από τους συναδέλφους εισηγητές, αλλά και τις εύστοχες παρεμβάσεις όλων των υπολοίπων συναδέλφων, οι οποίες μπορούν και πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο, για την προώθηση νέων πολιτικών, που θα συμβάλουν στην ενίσχυση της ισότιμης συμμετοχής των πολιτών με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία.

Σημείωση: «Άτομα με αναπηρία» είναι ο δόκιμος και καθιερωμένος όρος.(Συντομογραφία: ΑμεΑ). Στο κείμενο της Έκθεσης, όμως, η εναλλάξ χρήση των όρων «άτομα με ειδικές ανάγκες» και «άτομα με αναπηρία» απηχεί την αναφορά, στα θέματα αυτά, από την Κοινωνία.

IV. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΠΕΡΝΙΔΑΚΗ – ΑΛΝΤΟΥΣ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στην επίλυση πολλών από τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι μαθητές, με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αποσκοπεί η εισήγηση μου.

Είναι γνωστό ότι οι ανάπηροι συμπολίτες μας είναι μια ομάδα με ιδιαίτερες ανάγκες, η οποία αποτελεί ένα μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Σήμερα, τα άτομα με αναπηρία υπολογίζονται πάνω από το 10% του ελληνικού πληθυσμού, χωρίς να συνυπολογίζονται τα μέλη των οικογενειών τους.

Στη χώρα μας, οι πολίτες με αναπηρία αντιμετωπίζονται, συχνά, ως ασθενείς και άτομα, που χρειάζονται ελεημοσύνη. Βασική αιτία για τη δημιουργία αυτών των στερεότυπων και των αρνητικών προκαταλήψεων, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι η ελλιπής ενημέρωση και εκπαίδευση του πολίτη, σχετικά με τα αναπηρικά θέματα και με τις ιδιαίτερες ανάγκες των ατόμων με αναπηρία.

Είναι γεγονός ότι, περισσότερο και από την πιο βίαιη αναπηρία, πληγώνει η συμπεριφορά των άλλων προς τον συνάνθρωπο με αναπηρία. Η άγνοια γεννά φόβο και προκατάληψη, ενώ η σωστή ενημέρωση για την πραγματική κατάσταση της διαφορετικότητας, ιδιαίτερα μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μπορεί να ενισχύσει ένα πολιτισμό αποδοχής για τις ιδιαίτερες ανάγκες αυτής της ευπαθούς κοινωνικής ομάδας.

Πολλές προτάσεις έχουν συζητηθεί στην Επιτροπή μας, απόσταγμα των ιδεών των μελών της Επιτροπής και των φιλοξενουμένων μας και πολλές απ' αυτές συμπεριλαμβάνονται στα συμπεράσματα αυτής της εισήγησης.

Θεωρώ, όμως, ιδιαίτερα σημαντική την πρόταση, που αφορά στη διαπαιδαγώγηση των εκπαιδευτικών και των μαθητών (με ή χωρίς αναπηρία), οι οποίοι συμμετέχουν σε μια προσπάθεια συνεκπαίδευσης, που στόχο έχει την πραγματική ένταξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η εισαγωγή ειδικού μαθήματος στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με αντικείμενο τις ιδιαίτερες ανάγκες των πολιτών με αναπηρία, πρέπει να παίξει πρωταρχικό ρόλο.

Μια τέτοια προσπάθεια είναι σύμφωνη με τις πολιτικές και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εντάσσεται στα πλαίσια της καθιέρωσης του έτους 2005 ως

«Ευρωπαϊκού Έτους Διαμόρφωσης Ενεργών Πολιτών μέσω της Εκπαίδευσης», καθώς και του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Παιδεία της Δημοκρατίας» (Education for Democratic Citizenship).

Αποτελεί υποχρέωση της πολιτείας, οι σημερινοί μαθητές, ως μελλοντικοί ενεργοί πολίτες της χώρας μας, μέσω της εκπαίδευσης και της σωστής ενημέρωσης, να ενστερνισθούν τις αρχές της ισότητας, της συμμετοχής στα κοινά, της ανεκτικότητας, του σεβασμού του άλλου και της αναγνώρισης της διαφορετικότητας.

Η ευαισθητοποίηση της μαθητικής κοινότητας, μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη διαμόρφωση ενός πολιτισμού αποδοχής, στο πλαίσιο του οποίου, οι πολίτες με αναπηρία θα αντιμετωπίζονται ως ισότιμοι πολίτες.

Είναι καιρός να περάσει η πατρίδα μας σε μια νέα εποχή δικαιωμάτων, με αξιοπρέπεια για όλους τους πολίτες.

Με κατάλληλα προγράμματα συμβουλευτικής και άλλων παρεμβάσεων μπορεί να αρθούν οι διακρίσεις και να επιτευχθεί το μεγάλο ζητούμενο, που είναι η πραγματική ένταξη, πρώτα στο σχολείο και κατόπιν στην κοινωνία.

Μια τέτοια θεώρηση βοηθά στην ουσιαστική συνεκπαίδευση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των συμμαθητών τους.

Μια ευνομούμενη και σώφρων πολιτεία έχει την υποχρέωση να εκπαιδεύσει τους πολίτες της να αποκτήσουν συνείδηση ότι ο λιγότερο τυχερός συνάνθρωπος έχει ίσα δικαιώματα και πρέπει να έχει πρόσβαση σε ίσες ευκαιρίες, προπαντός στην εκπαίδευση.

Η επιτομή του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού είναι η αναγνώριση ότι «η τύχη αλλάζει», η μοίρα είναι κοινή και «το μέλλον αβέβαιον». Το «αγαπάτε αλλήλους» πρέπει να μετουσιωθεί σε κατανόηση και συμπαράσταση για το συνάνθρωπο μας.

Τα τελευταία χρόνια, η σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική σε θέματα ειδικής αγωγής μετουσιώνεται στην προσπάθεια ενσωμάτωσης των μαθητών, με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στον κύριο κορμό της εκπαίδευσης. Ο θεσμός της συνεκπαίδευσης αποτελεί πλέον τον βασικό άξονα πολιτικής σε θέματα ειδικής αγωγής στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλα και στις αναπτυσσόμενες χώρες, γενικότερα.

Παρά το γεγονός ότι το πολύτιμο αγαθό της παιδείας αποτελεί τη βάση και το σημαντικότερο εφόδιο κάθε ανθρώπου, τόσο για την επαγγελματική του σταδιοδρομία, όσο και για την πνευματική του καλλιέργεια, παρατηρείται ότι οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχουν περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Στη χώρα μας δεν έχει καταγραφεί, επισήμως, ο ακριβής αριθμός των παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, υπολογίζεται, όμως, περίπου στις 180.000-200.000, εκ

των οποίων φοιτούν στην ειδική αγωγή 19.038 μαθητές, σύμφωνα με τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας. Οι μαθητές, με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, φοιτούν σε 2.787 τμήματα ειδικής αγωγής, στα οποία υπηρετούν 1.354 εκπαιδευτικοί σε οργανικές θέσεις (ΥΠ.Ε.Π.Θ. Ιούνιος 2005).

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το νόμο 2817/2000, η ειδική αγωγή αποτελεί μέρος της γενικής εκπαίδευσης και προγράμματα της εφαρμόζονται σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, σε άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, από την ηλικία των 4 ετών έως την ηλικία των 22 ετών. Στόχος είναι οι μαθητές, που έχουν ανάγκη ειδικής αγωγής, να έχουν κατάλληλη εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση.

Στο πλαίσιο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν:

α) στη συνήθη σχολική τάξη, με παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και

β) σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα τμήματα ένταξης, που λειτουργούν μέσα στα σχολεία της γενικής και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Στην περίπτωση που η φοίτηση στα κοινά σχολεία, ή στα τμήματα ένταξης καθίσταται αδύνατη, τότε η εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται:

α) σε αυτοτελή σχολεία ειδικής αγωγής,

β) σε σχολεία ή τμήματα που λειτουργούν, είτε ως αυτοτελή, είτε ως παραρτήματα άλλων σχολείων, σε νοσοκομεία, ιδρύματα κτλ. και

γ) στο σπίτι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Βασικό μοχλό της ειδικής αγωγής στη χώρα μας αποτελούν τα Κέντρα Διάγνωσης και Αξιολόγησης (Κ.Δ.Α.Υ.), βάσει του νόμου 2817/2000. Τα συγκεκριμένα κέντρα αναλαμβάνουν, με τη βοήθεια ειδικού επιστημονικού και εκπαιδευτικού προσωπικού, την δωρεάν διάγνωση και αξιολόγηση, καθώς και τον σχεδιασμό εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

B. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρία Μαριέττα Γιαννάκου επεσήμανε, κατά την παρουσία της στην Επιτροπή, ότι βασική προτεραιότητα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι η δημιουργία οριζόντιας σύνδεσης μεταξύ ειδικών και κοινών σχολείων, καθώς και η ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα κοινά σχολεία. Η Υπουργός σημείωσε ότι προωθείται η σύνταξη ενός νέου συνολικού νόμου στα θέματα ειδικής αγωγής, με στόχο τον εκσυγχρονισμό του

θεσμικού πλαισίου και την κωδικοποίηση των υφιστάμενων ρυθμίσεων, επειδή το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο παρουσιάζει πολλά προβλήματα στην εφαρμογή του.

Περαιτέρω, η κυρία Μαριέττα Γιαννάκου έθεσε ως απαραίτητη προτεραιότητα την δημιουργία μηχανισμών έγκαιρης διάγνωσης των εκπαιδευτικών αναγκών κάθε μαθητή, καθώς και ενημέρωσης και υποστήριξης των γονέων των μαθητών. Επίσης, χαρακτήρισε, ως ιδιαίτερος σημαντικό, το θέμα της πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης των μαθησιακών δυσκολιών, τόσο στην προσχολική όσο και στη σχολική ηλικία. Η Υπουργός παρουσίασε ακόμη τις σημαντικές προσπάθειες του Υπουργείου για την ίδρυση νέων σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής, όπως και για την στελέχωση τους με εκπαιδευτικούς καταρτισμένους σε θέματα ειδικής αγωγής.

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.Ε.Α.), με υπόμνημα που απέστειλε στην Επιτροπή σχετικά με την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία, χαρακτήρισε το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα ως ένα σύστημα διακρίσεων και αποκλεισμού, αφού τα άτομα με αναπηρία είτε στερούνται του δικαιώματος τους να εισαχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα, (όπως τα άτομα με βαριές αναπηρίες και πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης), είτε αναγκάζονται να το εγκαταλείψουν (π.χ. λόγω έλλειψης προσβασιμότητας), είτε είναι αποδέκτες μιας υποδεέστερης και υποβαθμισμένης εκπαίδευσης, σε σχέση με τους άλλους μαθητές.

Η Ε.Σ.Α.Ε.Α., μέσω του υπομνήματος της, έθεσε συγκεκριμένα ζητήματα που χρήζουν αναθεώρησης στον τομέα της ειδικής αγωγής, ως ακολούθως:

α) Η μη υποχρεωτικότητα της εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία (Ν. 1566/85), σε αντίθεση με την εκπαίδευση των άλλων παιδιών, αποτελεί βασική άμεση αρνητική διάκριση, αφού η εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία καθίσταται υποχρεωτική, με απόφαση Υπουργού Παιδείας, μόνον όταν το κράτος έχει τη δυνατότητα να την παρέχει.

β) Τα άτομα με βαριές αναπηρίες και πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη κατηγορία ατόμων με αναπηρία, που στη πλειοψηφία τους παραμένουν εκτός εκπαιδευτικού συστήματος, σε πλήρη παραβίαση του Ν.2817/2000.

γ) Τα άτομα με αναπηρία συμμετέχουν στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια γενική και τεχνική εκπαίδευση, χωρίς καμία υποστήριξη, όπως παροχή τεχνολογικών βοηθημάτων, διασφάλιση της ψηφιακής προσβασιμότητας, προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό στην κατηγορία της αναπηρίας τους (π.χ. σε μορφή Braille για τους τυφλούς μαθητές), κλπ.

δ) Παρατηρείται έλλειψη κτιριακής προσβασιμότητας στα σχολικά κτίρια γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης, καθώς και ακαταλληλότητα των κτιρίων, όπου στεγάζονται οι Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής.

ε) Στα ειδικά σχολεία, τις ειδικές τάξεις και τα τμήματα ένταξης παρέχεται χαμηλής ποιότητας εκπαίδευση, δεδομένου ότι δεν είναι εξοπλισμένα επαρκώς με την απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή, δεν υποστηρίζονται με τα απαιτούμενα ειδικά αναλυτικά προγράμματα, και δεν είναι στελεχωμένα, επαρκώς, με εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό σε κάθε κατηγορία αναπηρίας.

στ) Διατίθεται ένα πολύ μικρό ποσοστό, τόσο από τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό, όσο και από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, παρά το γεγονός ότι τα άτομα με αναπηρία αποτελούν το 10% του μαθητικού πληθυσμού της χώρας και η εκπαίδευση τους είναι πιο περίπλοκη, πιο δύσκολη και πιο δαπανηρή.

Κατά την ακρόαση του από την Επιτροπή, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Κωφών, κ. Κωνσταντίνος Γαργάλης, τόνισε μεταξύ άλλων, ως σημαντικά προβλήματα των μαθητών με σοβαρά προβλήματα ακοής τα ακόλουθα:

α) Την απουσία κατάλληλης επιμόρφωσης και κατάρτισης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού βοηθητικού προσωπικού, σχετικά με τις ιδιαίτερες ανάγκες των κωφών μαθητών, καθώς και την έλλειψη γνώσης της νοηματικής γλώσσας από τους εκπαιδευτικούς.

β) Την ανυπαρξία επίσημου φορέα πιστοποίησης της επάρκειας γνώσης της νοηματικής γλώσσας, με αποτέλεσμα να παραμένει ανεφάρμοστη η ρύθμιση του νόμου 2817/2000, η οποία προβλέπει ότι οι εκπαιδευτικοί, που τοποθετούνται σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, στις οποίες φοιτούν κωφοί μαθητές, είναι απαραίτητο να γνωρίζουν τη νοηματική γλώσσα.

Ο Πρόεδρος της Εθνικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων (Ε.Ο.Κ.Α.), κ. Εμμανουήλ Γιανναδάκης, έθεσε υπ' όψιν της Επιτροπής το θέμα της ανεπάρκειας υποδομών προσβασιμότητας στην πλειοψηφία των σχολείων και την έλλειψη προσβάσιμων σχολικών μεταφορικών μέσων για τους μαθητές με κινητικές αναπηρίες.

Ο Πρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών, κ. Ηλίας Μαργιόλας, στην τοποθέτηση του για την ειδική αγωγή, επεσήμανε μεταξύ άλλων τα εξής:

α) Την μη αναγνώριση από την πολιτεία της γραφής Braille, ως επίσημης γραφής των Ελλήνων τυφλών.

β) Την απουσία εκπαιδευτικής πολιτικής για τους πολυαναπήρους μαθητές.

γ) Την έλλειψη δομών εκπαίδευσης για μαθητές με τυφλοκώφωση.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Υποχρεωτική Ειδική Αγωγή

Η νομοθετική εξουσιοδότηση (νόμος 1566/1985 άρθρο 33), που παρέχει στον Υπουργό Παιδείας τη δυνατότητα να αποφασίζει κατά περίπτωση, εάν η ειδική αγωγή είναι υποχρεωτική, δημιουργεί αρνητική διάκριση έναντι των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επιπλέον, η νομοθετική κατοχύρωση ότι η ειδική αγωγή πρέπει να είναι υποχρεωτική κρίνεται επιβεβλημένη στο πλαίσιο της συνταγματικής επιταγής περί ελάχιστου χρόνου υποχρεωτικής φοίτησης (άρθρο 16 Συντάγματος).

Προτείνεται:

- Η νομοθετική κατοχύρωση της υποχρεωτικής φοίτησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις σχολικές δομές ειδικής αγωγής, καθώς και η κατάργηση της παραγράφου 2 του άρθρου 33 του νόμου 1566/1985.

2. Εκπαιδευτικό και Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Στην πλειοψηφία τους, οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και το ειδικό εκπαιδευτικό και βοηθητικό προσωπικό, δεν έχουν επαρκή επιστημονική κατάρτιση και επιμόρφωση σε θέματα ειδικής αγωγής.

Προτείνεται:

- Η δημιουργία νέων φορέων μετεκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού, σε θέματα ειδικής αγωγής.
- Η σύσταση κλάδων εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
- Ο επαναπροσδιορισμός των προσόντων των εκπαιδευτικών και του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού, οι οποίοι τοποθετούνται σε σχολικές δομές ειδικής αγωγής, σε συνάρτηση και με τα υφιστάμενα παιδαγωγικά τμήματα ή κατευθύνσεις ειδικής αγωγής των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας.
- Η θεσμοθέτηση διαδικασίας αξιολόγησης των δομών ειδικής αγωγής, με ιδιαίτερη έμφαση στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, οι οποίοι εργάζονται σε αυτές. Οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί, λόγω της ιδιομορφίας του λειτουργήματός τους, θα πρέπει να επιβλέπονται και να αξιολογούνται, περισσότερο από τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς.

3. Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.)

Τα Κέντρα Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία τους, καθώς και στην έγκαιρη αξιολόγηση των ενδιαφερόμενων, εξ αιτίας των ελλείψεων τους σε εξειδικευμένο προσωπικό.

Προτείνεται:

- Η περαιτέρω στελέχωση των υπαρχόντων Κ.Δ.Α.Υ., με εξειδικευμένο προσωπικό.
- Η ενίσχυση του παιδαγωγικού και καθοδηγητικού χαρακτήρα των Κ.Δ.Α.Υ., σε θέματα ειδικής αγωγής, με παράλληλη αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων διάγνωσης των μαθησιακών δυσκολιών σε νέες δομές διάγνωσης.

4. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.)

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος θεσμικός φορέας για την επεξεργασία και υποβολή προτάσεων για θέματα Ειδικής Αγωγής, καθώς και για τη χάραξη κατευθύνσεων για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, σε θέματα ειδικής αγωγής. Η ενίσχυση του συμβουλευτικού ρόλου του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου θα επιδράσει καθοριστικά στη βελτίωση της ειδικής αγωγής στη χώρα μας.

Προτείνεται:

- Η αναβάθμιση του τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Η ενίσχυση της στελέχωσης του Τμήματος Ειδικής Αγωγής, με την σύσταση νέων θέσεων παρέδρων και επιστημονικού προσωπικού, εξειδικευμένου στην ειδική αγωγή.

5. Γραφή Braille - Νοηματική Γλώσσα

Η μη θεσμική κατοχύρωση της γραφής Braille, ως επίσημης γραφής των τυφλών, δημιουργεί αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και συνακόλουθα στις δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης των τυφλών. Επίσης, παρατηρείται ότι η χορήγηση πιστοποιητικών επάρκειας της Ελληνικής νοηματικής γλώσσας και της γραφής Braille πραγματοποιείται από διάφορους φορείς, που δεν ελέγχονται για την αξιοπιστία τους.

Προτείνεται:

- Η νομοθετική αναγνώριση της γραφής Braille, ως επίσημης γραφής των τυφλών.
- Η θεσμοθέτηση της χορήγησης κρατικού πιστοποιητικού γλωσσομάθειας της ελληνικής νοηματικής γλώσσας και κρατικού πιστοποιητικού γνώσεως της γραφής Braille.

- Η νομοθετική κατοχύρωση της γνώσης της ελληνικής νοηματικής, ως απαραίτητο προσόν διορισμού εκπαιδευτικών σε δομές ειδικής αγωγής για κωφούς, και της γνώσης της γραφής Braille σε δομές ειδικής αγωγής για τυφλούς ή αμβλύωπες μαθητές.

6. Προσβασιμότητα - Υποδομές

Κρίνεται αναγκαία η βελτίωση των υποδομών προσβασιμότητας στο σύνολο των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής, οι οποίες, στην πλειοψηφία τους, δεν διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές για τη φιλοξενία και εκπαίδευση μαθητών, με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Προτείνεται:

- Η θέσπιση συγκεκριμένων προδιαγραφών προσβασιμότητας και η εφαρμογή τους σε όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με έμφαση στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής.
- Η σύσταση ειδικού τμήματος ελέγχου προδιαγραφών προσβασιμότητας και λειτουργικότητας των σχολικών δομών Ειδικής Αγωγής στον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων.

7. Ειδικά Σχολεία

Ο θεσμός των ειδικών σχολείων είναι ιδιαίτερος σημαντικός στην προσπάθεια εφαρμογής πολιτικών συνεκπαίδευσης. Ο θεσμός της συνεκπαίδευσης δεν πρέπει να θεωρείται πανάκεια στην εφαρμογή πολιτικών ειδικής αγωγής. Ορισμένες κατηγορίες μαθητών επιβάλλεται να παρακολουθούν ειδικά σχολεία, εξ αιτίας των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών τους αναγκών (π.χ. μαθητές με βαριές αναπηρίες, πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης κλπ.).

Προτείνεται:

- Η διατήρηση και ενίσχυση του θεσμού των Ειδικών Σχολείων, με σκοπό την παροχή εκπαίδευσης σε μαθητές, που κρίνεται από τις αρμόδιες διαγνωστικές υπηρεσίες, ότι δεν μπορούν να εκπαιδευθούν στις υπόλοιπες δομές ειδικής αγωγής.
- Η κατοχύρωση του ενεργού ρόλου των Ειδικών Σχολείων, ως συμβουλευτικών κέντρων στην εκπαιδευτική διαδικασία της ειδικής αγωγής, με σκοπό την καθοδήγηση της εκπαίδευσης μαθητών, με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στα κοινά σχολεία.

8. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παρουσιάζεται έλλειψη κατάλληλου υποστηρικτικού υλικού για τους φοιτητές και σπουδαστές με αναπηρία, καθώς και μεγάλη έλλειψη υποδομών προσβασιμότητας.

Προτείνεται:

- Η δημιουργία Ειδικής Γραμματείας - Διεύθυνσης σε όλα τα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας, με αρμοδιότητα την επίλυση προβλημάτων στην εκπαίδευση των φοιτητών με αναπηρία.
- Η καθιέρωση ειδικού κριτηρίου αξιολόγησης των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, σχετικά με τις υποδομές προσβασιμότητας και την ποιότητα των υπηρεσιών, που παρέχουν προς τους φοιτητές με αναπηρία.

9. Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός απουσιάζει από την εκπαιδευτική διαδικασία της ειδικής αγωγής, παρά το γεγονός ότι αποτελεί βασικό παράγοντα στην προσπάθεια ένταξης των πολιτών με αναπηρία στην αγορά εργασίας.

Προτείνεται:

- Η εισαγωγή στοιχείων επαγγελματικού προσανατολισμού στα εκπαιδευτικά προγράμματα ειδικής αγωγής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

10. Ευαισθητοποίηση και Ενημέρωση Μαθητικής και Εκπαιδευτικής Κοινότητας

Ο εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας με γνωστικά στοιχεία, που στόχο θα έχουν την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της μαθητικής και εκπαιδευτικής κοινότητας, απέναντι στις ανάγκες και ικανότητες των ατόμων με αναπηρία, θα συμβάλει καθοριστικά, στην εκπαιδευτική πολιτική ενσωμάτωσης των μαθητών, με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες στα κοινά σχολεία.

Προτείνεται:

- Η εισαγωγή ειδικού μαθήματος, με αντικείμενο τις ιδιαίτερες ανάγκες των πολιτών με αναπηρία, στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Η διεξαγωγή ενημερωτικών και επιμορφωτικών εκδηλώσεων στα σχολεία.

2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΕΡΛΕΠΕ – ΣΗΦΟΥΝΑΚΗ και ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

Η πολιτική ή οι πολιτικές για την εργασία και την απασχόληση ή αλλιώς, η καταπολέμηση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού, αποκτούν ξεχωριστή σημασία, όταν πρόκειται για πολίτες, που ανήκουν στην κατηγορία των Ατόμων με Αναπηρία.

Στις περιπτώσεις αυτές, εμφανίζεται μεγάλος αριθμός πολυσύνθετων προβλημάτων, όπως, επίσης, πολλαπλασιάζεται και η ευθύνη του κράτους, αλλά και ολόκληρης της κοινωνίας απέναντι σ' αυτούς τους συνανθρώπους μας, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις φθάνουν στο 10% περίπου του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Τα γενικά στοιχεία και οι δείκτες, που αφορούν στην απασχόληση και στην ανεργία είναι γνωστά, συζητήθηκαν και συζητιούνται καθημερινά, αναλύθηκαν πολιτικά, για μια ακόμη φορά, στην πρόσφατη συζήτηση στη Βουλή για τον προϋπολογισμό και αποτελούν το πιο μεγάλο και το πιο σημαντικό σημείο αναφοράς των περισσότερων κοινωνικών προβλημάτων που απασχολούν τη χώρα και τους πολίτες.

Η όσο το δυνατόν καλύτερη και σαφέστερη εικόνα της πραγματικής κατάστασης των ΑμεΑ σε σχέση με την εργασία και την απασχόληση, κατά κατηγορίες (ηλικία, φύλλο κ.λ.π.),θα αποτελούσε ένα επιπλέον σημαντικό εργαλείο για τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικής για την επαγγελματική αποκατάσταση των ανθρώπων αυτών και θα βοηθούσε καθοριστικά στην αποτελεσματικότητα των μέτρων, που πρέπει να υλοποιηθούν.

Η απασχόληση των ατόμων με αναπηρία στην Ελλάδα.

Ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία είναι η απασχόληση. Η απασχόληση, σε συνδυασμό με την εκπαίδευση, αποτελούν τους κύριους μοχλούς για την ενσωμάτωση των αναπήρων στην κοινωνία, ενώ, ταυτόχρονα, η έλλειψη ολοκληρωμένων πολιτικών παρέμβασης στους συγκεκριμένους τομείς αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες του κοινωνικού αποκλεισμού.

Από αυτή την άποψη, αποτελεί ζήτημα κεφαλαιώδους σημασίας η πολιτεία να εκπονήσει και να υλοποιήσει σχεδιασμένες πολιτικές απασχόλησης, που να στοχεύουν στην καθολική ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας.

Οι παρεμβάσεις της Πολιτείας

Στον τομέα της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία, μόλις κατά τα 30 τελευταία χρόνια, άρχισαν να διαμορφώνονται οι παρεμβάσεις της Πολιτείας. Το 1979, με τον ν. 963, το 1986 με τον ν. 1648 και το 1998 με τον ν. 2643.

Με την τελευταία αναθεώρηση του Συντάγματος (άρθρο 21, παρ.5) γίνεται μια γενική αναφορά στα δικαιώματα των αναπήρων για ίσες ευκαιρίες και το 2004 ενσωματώνεται στο Ελληνικό Δίκαιο η Κοινοτική Οδηγία 78/2000 περί καταπολέμησης των διακρίσεων, όπου γίνεται σαφής αναφορά σε λήψη μέτρων για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των ατόμων με αναπηρία.

Ωστόσο, επισημαίνουμε, πως όλες οι νομοθετικές παρεμβάσεις της Πολιτείας, οι σχετικές με την απασχόληση των αναπήρων εντάσσονται στα μέτρα κοινωνικής προστασίας και για άλλες ομάδες πληθυσμού, με συνέπεια να διαχέονται οι θετικές δράσεις υπέρ των αναπήρων.

Βασικά αίτια της ανεργίας των ατόμων με αναπηρία

Θεωρούμε χρήσιμο, κατ' αρχήν, να συνοψίσουμε τις κύριες αιτίες, που προκαλούν τον αποκλεισμό των ατόμων με αναπηρία από την αγορά εργασίας:

A. Η κοινωνική προκατάληψη, με τον κοινωνικό ρατσισμό, που, ως νοοτροπία, εξακολουθούν να αποτελούν δομικό χαρακτηριστικό της κοινωνίας μας.

B. Η έλλειψη, από πλευράς Πολιτείας, ολοκληρωμένου κεντρικού σχεδιασμού, που να συνδυάζει τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία με την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Γ. Οι αλλαγές, που συντελούνται στην αγορά εργασίας, στις νέες τεχνολογίες και στο οικονομικό περιβάλλον γενικότερα, χωρίς τα άτομα με αναπηρία να υποβοηθούνται με την δημιουργία των αναγκαίων υποστηρικτικών δομών, ώστε να είναι σε θέση να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Δ. Η διοικητική γραφειοκρατία σε σχέση με την λειτουργία του μηχανισμού των αναγκαστικών τοποθετήσεων σε θέσεις εργασίας. (Π.χ. από την ψήφιση του ν.2643/98 μέχρι σήμερα έπρεπε να έχουν γίνει 6 προκηρύξεις θέσεων και έχουν γίνει μόνο 2).

E. Η έλλειψη υποδομών πρόσβασης των αναπήρων, όπως προσβάσιμα κτήρια, μεταφορές και άλλα, με συνέπεια τα άτομα με αναπηρία να μη διευκολύνονται να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή.

Συνοπτικά η σημερινή πραγματικότητα έχει ως εξής:

Ο αποκλεισμός των αναπήρων από την αγορά εργασίας, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια, έχει προσλάβει εκρηκτικές διαστάσεις.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ο.Α.Ε.Δ., το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 80%, ενώ στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15, κυμαίνεται, κατά μέσο όρο, στο 50%.

Το γεγονός της έλλειψης μητρώου αναπήρων και η επί μέρους βάσεων δεδομένων για επεξεργασία ειδικότερων ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων, έχει, ως αποτέλεσμα, όλα τα μέτρα που έχουν παρθεί, κατά καιρούς, να έχουν αποσπασματικό χαρακτήρα.

Η Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη (Ιούνιος 2005) περιγράφει, με σαφήνεια, την κατάσταση, που επικρατεί στον τομέα της απασχόλησης ως προς την εφαρμογή του ν. 2643/1998 και τις διοικητικές διαδικασίες, γενικότερα.

Παράλληλα δε, όλο αυτό το διάστημα έχουν εκπονηθεί και υλοποιηθεί προγράμματα, χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο για την επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση, μέσω των τριών Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης.

Όμως δεν φαίνεται μέχρι σήμερα αυτά να έχουν συμβάλει στον βασικό τους στόχο, που είναι η μείωση της ανεργίας.

Η έλλειψη δεικτών αξιολόγησης των συγκεκριμένων προγραμμάτων, ως προς τα αποτελέσματα που παράγουν, έχει ως άμεση συνέπεια, αφ' ενός την κατασπατάληση των πόρων και αφ' ετέρου κατάρτιση, με αμφίβολη ποιότητα και αποτελεσματικότητα.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός, απουσιάζει, ουσιαστικά, από την δράση των φορέων, που έχουν την ευθύνη για την αποκατάσταση των αναπήρων και τα προγράμματα κατάρτισης, που εφαρμόζονται, δεν ανταποκρίνονται στα απαραίτητα ποιοτικά στοιχεία, ώστε να προσφέρεται στα άτομα με αναπηρία, που συμμετέχουν σε αυτά, επάρκεια κατάρτισης, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Για την ένταξη των αναπήρων στην αγορά εργασίας, η χώρα μας υιοθέτησε το μοντέλο των αναγκαστικών τοποθετήσεων σε θέσεις εργασίας. Ωστόσο, είναι σύνηθες φαινόμενο οι κοινωνικές διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρία, από επιχειρήσεις του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Ιδιαίτερα, οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα αρνούνται συστηματικά να προσλαμβάνουν άτομα με αναπηρία σε θέσεις εργασίας.

Οι κοινωνικές προκαταλήψεις, αλλά και η μη επαρκής επαγγελματική κατάρτιση, αποτελούν τους βασικούς λόγους άρνησης για προσλήψεις εργαζομένων με αναπηρία.

Όπως επισημαίνεται και στην Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη, ένας μεγάλος αριθμός αναπήρων εργαζομένων δεν έχει επαρκή ενημέρωση για τα δικαιολογητικά,

που απαιτούνται για την πρόσληψη του, με αποτέλεσμα οι αιτήσεις να απορρίπτονται λόγω έλλειψης των απαραίτητων δικαιολογητικών.

Ορισμένες ακόμα παρατηρήσεις που πρέπει να γίνουν για τα ζητήματα εργασιακής ένταξης και απασχόλησης των ΑμεΑ είναι και οι εξής:

- Τα ΑμεΑ, ως ιδιαίτερη ομάδα, παρουσιάζουν στο εσωτερικό τους πολλά στοιχεία ανομοιογένειας. Οι εμπειρίες τους στην απασχόληση ποικίλουν, λόγω κυρίως μιας ευρείας κλίμακας διαφορετικών δεξιοτήτων, δυνατοτήτων, αλλά και αναγκών. Αυτό συμβαίνει εξ αιτίας της διαφορετικότητας της αναπηρίας, που έχουν τα άτομα αυτά και κάθε μια κατηγορία πρέπει να εξετάζεται εξειδικευμένα και συγκεκριμένα.
- Εκτός από τις απαράδεκτες διακρίσεις, που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ, σε πολλές περιπτώσεις, λόγω ακριβώς της αναπηρίας τους, υπάρχουν και διακρίσεις, που οφείλονται και σε άλλα χαρακτηριστικά, όπως το φύλο, η ηλικία, η εθνικότητα κ.λπ.. Διακρίσεις επί διακρίσεων, δηλαδή, που εντείνουν τα πρωτογενή προβλήματα και καθιστούν ακόμη πιο δύσκολη και περίπλοκη την επίλυση του εργασιακού ζητήματος και επιβάλλουν στο κράτος να είναι περισσότερο υπεύθυνο στην χάραξη και υλοποίηση πολιτικών κατά της ανεργίας και του αποκλεισμού.
- Η διασφάλιση της πρόσβασης των ΑμεΑ στα γενικά μέτρα για την απασχόληση και την ένταξη στην αγορά εργασίας, πρέπει να γίνεται χωρίς την κατάργηση της λήψης ειδικών μέτρων.
- Η εξάλειψη εμποδίων για την ένταξη των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας, προϋποθέτει την άρση εμποδίων και σε άλλους τομείς (υποχρεωτική εκπαίδευση, κατάρτιση, προσπέλαση στην κοινωνία της πληροφορίας, μεταφορές, τεχνικά βοηθήματα, δομημένο περιβάλλον, κ.λπ.).

Σύμφωνα με τις πιο πάνω γενικές παρατηρήσεις, καθίσταται σαφές, ότι για την ουσιαστική αντιμετώπιση του θέματος της απασχόλησης και της εργασίας των ΑμεΑ, χρειάζεται μια συνολική προσέγγιση του ζητήματος, με συντονισμένα μέτρα, που θα αφορούν σε όλες τις πτυχές και τους παράγοντες, που υπεισέρχονται στη ζωή αυτών των συνανθρώπων μας και που σχετίζονται με την προσπάθεια για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Οι άξονες των μέτρων, πάνω στους οποίους θα πρέπει να κινηθεί η Πολιτεία, για να διασφαλισθούν, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, τα δικαιώματα των ΑμεΑ, όσον αφορά στην απασχόληση και την εργασία, είναι οι παρακάτω:

1. Κεντρικός σχεδιασμός, από πλευράς Πολιτείας, για την απασχόληση των αναπήρων, που θα αποβλέπει στην μελέτη της αγοράς εργασίας, στις δυνατότητες αποκατάστασης των αναπήρων σε επαγγέλματα που μπορούν αποτελεσματικά να ασκήσουν, με την καθιέρωση του μητρώου αναπηρίας και την δημιουργία παράλληλων βάσεων δεδομένων.

2. Ψήφιση νόμου αποκλειστικά για την απασχόληση των αναπήρων. Αξιολόγηση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων τους και διαφάνεια στο σύστημα προσλήψεων. Αυξημένη προστασία έναντι των απολύσεων.

3. Επαρκής επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της οικονομίας και της αγοράς εργασίας, με την θέσπιση του επαγγελματικού προσανατολισμού.

4. Ανάδειξη των δυνατοτήτων των αναπήρων ως επαγγελματιών, με την παράλληλη δημιουργία όλων των αναγκαίων υποστηρικτικών και τεχνολογικών υποδομών, ώστε να μπορούν ισότιμα να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Απαραίτητη κρίνεται, η απρόσκοπτη προσπέλαση των ΑμεΑ στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Παραδοχή της αρχής, ότι τα άτομα με αναπηρία, με την απαραίτητη στήριξη, αποτελούν μέρος του παραγωγικού δυναμικού της κοινωνίας.

5. Συνδυασμός του μοντέλου αναγκαστικής πρόσληψης με αντίστοιχες εναλλακτικές μορφές τοποθέτησης, μέσα από την συνεχή ενημέρωση εργοδοτών και φορέων.

6. Ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την διασφάλιση, από την Πολιτεία, ίσων ευκαιριών.

7. Θέσπιση κινήτρων, με διάφορες εναλλακτικές μορφές, σε επιχειρήσεις που απασχολούν άτομα με αναπηρία.

8. Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για όλα τα ζητήματα που αφορούν τα ΑμεΑ.

9. Επαρκής ενημέρωση των αναπήρων για τα δικαιώματα, που τους παρέχει το σύστημα και συνεχής στήριξη στην άσκηση τους.

3. ΥΓΕΙΑ – ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΑΝΤΟΥΛΑΣ και ΕΚΤΟΡΑΣ ΝΑΣΙΩΚΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αντιμετώπιση θεμάτων υγείας των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) στην χώρα μας στηρίζεται σε μικρή σχετικά δυνατότητα προσφοράς ιατρικών υπηρεσιών, με ανεπαρκή αριθμό εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και σχετικά λίγες ειδικές διαγνωστικές μονάδες. Παρ' όλα αυτά υπάρχει η γενική εντύπωση ότι, ενώ η διάγνωση, έστω και με δυσκολίες και καθυστερήσεις, γίνεται, στο μεγαλύτερο ποσοστό, ικανοποιητικά, η αποκατάσταση και γενικά η υποστήριξη αυτών των ατόμων γίνεται, συχνά, σπασμωδικά και ασυντόνιστα. Βασική, επομένως, ανάγκη αποτελεί η φροντίδα για την εξασφάλιση επαρκών ειδικών κέντρων συγκεκριμένων ειδικοτήτων και εξοπλισμού, που να καλύπτουν όλη τη χώρα. Σε συνάφεια με τα παραπάνω, ευρίσκεται και η δυσχέρεια ένταξης των ΑμεΑ στην απασχόληση, με την ιατρική, βέβαια, σημασία που έχει η απασχόληση ενός ατόμου για τη γενικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων της υγείας και της ζωής.

Τα άτομα με αναπηρία είναι δυνατόν να καταταγούν σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με το πρόβλημα υγείας, που χαρακτηρίζει την αναπηρία τους ή που την προκάλεσε. Έτσι, στα ΑμεΑ περιλαμβάνονται:

Άτομα με προβλήματα όρασης, που έχουν χάσει, σε τέτοιο βαθμό, την όρασή τους, ώστε να αδυνατούν να προσανατολισθούν σε ένα άγνωστο περιβάλλον και δεν είναι σε θέση να αποκτήσουν εμπειρίες, μέσω της αίσθησης της όρασης.

Άτομα με προβλήματα ακοής, που έχουν χάσει την ακοή τους ή διατηρούν ελάχιστα υπολείμματά της, ώστε δεν είναι σε θέση να μάθουν την ομιλούμενη γλώσσα, παρά μόνο με ειδική παιδαγωγική βοήθεια.

Άτομα με κινητικά προβλήματα – κινητικές αναπηρίες, με κύριους εκπροσώπους αφ' ενός μεν αυτά με νευρολογικά ελαττώματα, λόγω βλάβης ή ελλιπούς ανάπτυξης του κεντρικού νευρικού συστήματος, αφ' ετέρου δε εκείνα με ορθοπεδικά ελαττώματα, λόγω βλάβης, που επηρεάζει τη φυσιολογική λειτουργία των οστών, των αρθρώσεων και των μυών.

Άτομα με νοητική ανεπάρκεια ή καθυστέρηση.

Άτομα με διαταραχές της συμπεριφοράς.

Άτομα με ειδικά χρόνια προβλήματα υγείας.

- Άτομα με ψυχικές ασθένειες.
- Άτομα με γλωσσικές διαταραχές.
- Άτομα με μαθησιακές δυσκολίες.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Το ισχύον, σήμερα, στη Χώρα μας, σύστημα αξιολόγησης της αναπηρίας περιορίζεται μόνον στην αναγωγή της αναπηρίας σε ποσοστά, χωρίς να την περιγράφει με ακρίβεια και χωρίς να την διαχωρίζει από την νόσο, στοιχείο πολύ σημαντικό, αφού είναι γνωστό ότι μία νόσος δεν οδηγεί, πάντοτε, στον ίδιο βαθμό αναπηρίας, τον οποίο, βέβαια, δεν είναι δυνατό να καθορίζει η διάγνωση απλά της νόσου.

Η διαδικασία, που εφαρμόζεται, σήμερα, για αξιολόγηση της αναπηρίας περιλαμβάνει την υποβολή κάποιου δικαιολογητικού και την παρουσία του προς εξέταση ατόμου σε κάποια γνωμοδοτική επιτροπή, όχι με την καταλληλότερη πάντα σύνθεση, που καθορίζει το ποσοστό αναπηρίας, σύμφωνα με το Βιβλίο Εκτίμησης του ποσοστού αναπηρίας, που βασικά χρησιμοποιούν οι γιατροί του Ι.Κ.Α..

Η εκτίμηση, όμως, του βαθμού αναπηρίας, με βάση μόνο την ιατρική διάγνωση και όχι τις λειτουργικές ικανότητες του αναπήρου, πέρα από το ότι είναι επιστημονικά εσφαλμένη, περιέχει, ίσως, υψηλό βαθμό αυθαιρεσίας και είναι ασύμβατη προς τα διεθνώς αποδεκτά συστήματα ταξινόμησης και αξιολόγησης.

Επιπλέον, το σημερινό σύστημα αξιολόγησης ταλαιπωρεί και τα άτομα με αναπηρία, που πρέπει συχνά να μετακινούνται στις έδρες των πρωτοβάθμιων ή δευτεροβάθμιων επιτροπών, ακόμη και αν έχουν κάποια μόνιμη, μη αναστρέψιμη αναπηρία, αλλά ταλαιπωρεί και τα μέλη των υγειονομικών επιτροπών, που συχνά πρέπει να αυτοσχεδιάσουν.

Άλλο χαρακτηριστικό σημείο της ισχύουσας διαδικασίας είναι η έλλειψη τεκμηριωμένου ιατρικού και προνοιακού φακέλου και η απουσία ολοκληρωμένης πληροφοριακής υποδομής.

Πέρα από τα παραπάνω, η ασάφεια του υπάρχοντος συστήματος αξιολόγησης, η ασυμβατότητά του προς τη διεθνή ταξινόμηση, η έλλειψη εποπτείας από το Υπουργείο και η έλλειψη κατάλληλων πληροφοριακών συστημάτων παρακωλύουν σημαντικά τη συλλογή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων και την υπεύθυνη ενημέρωση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Είναι αναγκαίο, λοιπόν, για λόγους ιατρικούς, κοινωνικούς αλλά και δυνατότητας εφαρμογής δίκαιης και αποδοτικής κυβερνητικής πολιτικής να καθορίζεται, αντικειμενικά και ρεαλιστικά, ο βαθμός αναπηρίας στο κάθε άτομο.

Με το νέο σύστημα, η αναπηρία θα εκτιμάται σε σχέση με τις βλάβες στις σωματικές δομές και λειτουργίες και με την απόδοση του ατόμου στις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής και τη συμμετοχή του στην κοινωνική ζωή.

Η αξιολόγηση θα γίνεται στο εξειδικευμένο Κέντρο Αξιολόγησης από πιστοποιημένους Ιατρούς Αξιολόγησης του ICF (Παθολόγος, Ψυχίατρος, Νευρολόγος, Ορθοπαιδικός, Ωτορινολαρυγγολόγος, Χειρουργός, Οφθαλμίατρος, Φυσίατρος) και θα προσδιορίζεται η κατηγορία αναπηρίας, που θα καταχωρείται στην Κάρτα Αναπηρίας.

Η ταξινόμηση περιλαμβάνει 4 κατηγορίες αναπηρίας:

1. Ελαφρά αναπηρία, με κάποιο περιορισμό της λειτουργικότητας, χωρίς να δημιουργείται εξάρτηση από άλλα άτομα.

2. Μέτρια αναπηρία, με σαφή περιορισμό της δραστηριότητας και συχνή ανάγκη χρήσης υποστηρικτικών μέσων.

3. Σοβαρή αναπηρία, με σημαντικό περιορισμό των δραστηριοτήτων και ανάγκη υποστήριξης από άλλο άτομο για κάποιες δραστηριότητες.

4. Πλήρης αναπηρία, με πλήρη εξάρτηση από άλλο πρόσωπο.

Η περαιτέρω διερεύνηση της λειτουργικότητας του αναπήρου θα γίνεται στο σχετικό με την αναπηρία του εξειδικευμένο Κέντρο Διερεύνησης και θα αξιολογείται από πιστοποιημένους Λειτουργούς Αποκατάστασης (Ιατρός, Ψυχολόγος, Φυσικοθεραπευτής, Εργοθεραπευτής, Λογοθεραπευτής, Κοινωνικός Λειτουργός).

Η διαδικασία, η οποία περιεγράφη ανωτέρω, έχει κάποια χαρακτηριστικά, που αξίζει ιδιαίτερα να τονισθούν, με πρώτο το συμβατό και παγκοσμίως αποδεκτό νέο σύστημα ταξινόμησης και αξιολόγησης (ICF), εφ' όσον ολοκληρωθεί η σωστή του ερμηνεία και προσαρμογή.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η δημιουργία των Κέντρων Αξιολόγησης Αναπηρίας, με εξειδικευμένο και πιστοποιημένο Ιατρικό Προσωπικό, όπως και των Κέντρων Διερεύνησης Λειτουργικότητας, με πιστοποιημένους Αξιολογητές Λειτουργούς Αποκατάστασης, αρκεί ο αριθμός και η κατανομή και των δύο να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του «ειδικού» πληθυσμού, που θα υποδέχονται.

Περισσότερο, όμως, σημαντική θεωρώ την ίδρυση και λειτουργία Σώματος Ελεγκτών που θα πρέπει να διεξαγάγει, κατά καιρούς, ελέγχους για την πιστή εφαρμογή του συστήματος.

Είναι πάγια απαίτηση του αναπηρικού κινήματος να καθιερωθεί ο χαρακτηρισμός του απόλυτα αναπήρου για όσους, ιδιαίτερα παιδιά, πάσχουν από νοητική υστέρηση, αυτισμό και άλλες αναπηρίες, που απαιτούν εποπτεία και επιμέλεια, εφ' όρου ζωής, χωρίς ουσιαστικά ανάγκη επανααξιολόγησης.

Η Ισόβια Κάρτα Αναπηρίας, που θα παρέχεται με το νέο σύστημα, ικανοποιεί το παραπάνω αίτημα, θα αφορά δε νόσους, που έχουν προκαλέσει χρόνιες, μη

αναστρέψιμες βαριές αναπηρίες (π.χ. γενετικές και χρωμοσωμιακές διαταραχές, παθήσεις κεντρικού συστήματος, νοητική υστέρηση, αυτισμός, ακρωτηριασμός, χρόνια βαριά ψύχωση, νεοπλασίες κ.λ.π.).

Όπου η αναπηρία δεν έχει κριθεί οριστικά μη αναστρέψιμη, θα παρέχεται κάρτα μακράς διάρκειας (επαναξιολόγηση μετά 3 έως 5 χρόνια).

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Όπως συχνά αναφέρεται, η αναπηρία είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο, με κύρια στοιχεία, αφ' ενός μεν την κλασική ιατρική προσέγγιση και αφ' ετέρου την κοινωνική προσέγγισή της .

Στην ιατρική προσέγγιση, που μας αφορά στο προς ανάπτυξη θέμα, η αναπηρία συσχετίζεται με απώλεια, βλάβη ή απόκλιση από αυτές που θεωρούνται «φυσιολογικές» ψυχολογικές ή σωματικές (κινητικές ή άλλες) λειτουργίες του ανθρώπινου σώματος.

Σε αυτή τη βάση, το άτομο έχει ανάγκη ιατρικής αντιμετώπισης του προβλήματος, συνήθως από ειδικούς, με τη βοήθεια σύγχρονων εξειδικευμένων τρόπων.

Σε αυτού του είδους την αντιμετώπιση, περιλαμβάνονται κλασσικές ή και επαναστατικές μέθοδοι αποκατάστασης, π.χ. μεταμόσχευση βλαστοκυττάρων στο νωτιαίο μυελό.

Το Εθνικό Σχέδιο Αποκατάστασης Αναπήρων περιλαμβάνει δύο Εθνικά Ιδρύματα Αποκατάστασης Αναπήρων, το Κ.Α.Α. Παιδιών Βούλας, δύο ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ, ένα Κέντρο Στήριξης Αυτιστικών Ατόμων, δώδεκα Κέντρα Παιδικής Μέριμνας, μία Μονάδα Σπαστικών Παιδιών, Κέντρο Αποκατάστασης Παιδιών και Ενηλίκων Κρήτης και δεκαέξι Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων, αλλά, κυρίως, τα Κέντρα Υποστήριξης και Εκπαίδευσης Ατόμων με Αναπηρία (ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ), που στους σκοπούς τους περιλαμβάνουν, πέραν των κοινωνικών στόχων, και έγκαιρη διάγνωση και αξιολόγηση της φυσικής, νοητικής, ψυχολογικής και κοινωνικής κατάστασης των ατόμων με αναπηρία, με τελικό σκοπό τον εντοπισμό και την καταγραφή των αναγκών και δυνατοτήτων του κάθε ατόμου και τον σχεδιασμό εξατομικευμένου προγράμματος για την κάλυψη των βιοψυχικών και κοινωνικών αναγκών του και την παροχή ολοκληρωμένης κοινωνικής φροντίδας.

Από την άποψη της Υγείας, σημαντικότερη προσφορά παρέχεται από το τμήμα παροχής ψυχολογικής στήριξης και υπηρεσιών λειτουργικής αποκατάστασης και φροντίδας, μέσα από προγράμματα φυσικοθεραπείας, εργοθεραπείας, λογοθεραπείας κ.λ.π.

Εκτός των ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (συνολικά 24, τον αριθμό) σημαντική κρίνεται και η λειτουργία των ΚΑΦΚΑ (συνολικά 6), που είναι Κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης.

Η αξιολόγηση της λειτουργίας των παραπάνω Κέντρων είναι αρκετά δυσχερής, αφού τα περισσότερα, αν όχι όλα, σαφώς υπολειτουργούν, λόγω ανεπαρκούς στελέχωσης.

Οι μεν νέοι Οργανισμοί των περισσότερων ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ εκκρεμούν, σε αναμονή της έγκρισής τους, η δε πρόσληψη προσωπικού, μέσω προκήρυξης του Α.Σ.Ε.Π., καθυστερεί, όπως είναι γνωστό για όλες αυτού του είδους τις προκηρύξεις.

Μία λύση θα ήταν η νομοθετική ρύθμιση για ταχεία πρόσληψη προσωπικού, με κριτήρια Α.Σ.Ε.Π., όπως έγινε για το νοσηλευτικό προσωπικό.

Η λειτουργία αυτή των Δημόσιων Κέντρων Αποκατάστασης, αφ' ενός μεν προκαλεί σωρεία δικαίων διαμαρτυριών των συγγενών των ατόμων με αναπηρία, αφ' ετέρου δε αφήνει αρκετό έδαφος διεκδίκησης αυτών των λειτουργιών σε ιδιωτικές πρωτοβουλίες, που δεν είναι υποχρεωτικά καταδικαστέες. Τα Δημόσια Κέντρα Αποκατάστασης θα πρέπει, αφ' ενός μεν, να αναβαθμισθούν, αφ' ετέρου δε να καλύψουν όλες τις περιοχές της χώρας. Για ένα μεταβατικό χρονικό διάστημα θα πρέπει, ίσως, να συνεργάζονται με ξένα Κέντρα Αποκατάστασης, όπως σκοπεύει το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Πέραν, όμως, από τη φροντίδα για τη βελτίωση ή αποκατάσταση των ειδικών προβλημάτων, που χαρακτηρίζουν τα άτομα με αναπηρία, υπάρχουν και όλα τα άλλα θέματα και προβλήματα υγείας, που είναι λογικό να συμβαίνουν, σε αυξημένο ενδεχόμενο μέγεθος, προβλήματα που οδηγούν κάθε άτομο στην αναζήτηση ιατρικής συμβουλής ή βοήθειας.

Είναι ευνόητο ότι αυτή η διαδικασία εμφανίζει ιδιαιτερότητες για τα άτομα με αναπηρία. Δεν αναφερόμαστε μόνον στη δυσκολία στην προσβασιμότητα, που πρέπει να διασφαλίζεται και όχι μόνον στους δημόσιους χώρους προσφοράς υγειονομικών υπηρεσιών (Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας, Ιατρεία Κοινωνικών Ασφαλιστικών Φορέων). Οι ιδιωτικές Κλινικές, ακόμη και τα ιδιωτικά Ιατρεία θα πρέπει να αναπτύξουν τις προϋποθέσεις, που θα επιτρέπουν σε άτομα με αναπηρία να προσέλθουν και να έχουν σωστή επικοινωνία για την λήψη του ιστορικού και την παρούσα νόσο και να μπορούν να υποβληθούν σωστά σε αναγκαίες εξετάσεις (π.χ. μέτρηση του σωματικού βάρους, εκτέλεση υπερηχογραφήματος ή άλλων παρακλινικών εξετάσεων) που απαιτούν ίσως ειδικές προσαρμογές του ιατρείου.

Σημαντική συμμετοχή στην προσφορά πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε ΑμεΑ είναι δυνατόν να έχει και η Τοπική Αυτοδιοίκηση με τα Ιατρεία των Δήμων, αλλά, ακόμη περισσότερο, με τα Προγράμματα Βοήθειας στο Σπίτι, που θα πρέπει να διατηρηθούν

και να ενισχυθούν με τη συμμετοχή εξειδικευμένου υγειονομικού προσωπικού, το οποίο θα εξασφαλίσει την ικανοποιητική για ιατρικά θέματα επικοινωνία και πληροφόρηση του ατόμου με αναπηρία και τη σωστή παροχή ιατρικής βοήθειας, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση της αντικειμενικής καταγραφής των αναγκών και της συνεχούς αξιολόγησης και ιεράρχησής τους.

Υπενθυμίζεται ότι φορείς παροχής νοσηλείας στο σπίτι είναι τα Κέντρα Υγείας του Ε.Σ.Υ., Περιφερειακά Ιατρεία, Νοσοκομεία, Κλάδοι Υγείας Ασφαλιστικών Ταμείων, Κέντρα Αποκατάστασης και ιδιωτικοί κοινωφελείς οργανισμοί.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων υγείας των πολιτών, γενικά, ιδιαίτερη σημασία έχει η ευαισθητοποίηση εκείνων, που πρώτοι τυγχάνει να έλθουν σε επαφή με κάποιο συμβάν, ώστε να προσφέρουν άμεση βοήθεια. Για τα άτομα, όμως, με αναπηρία, η ευαισθητοποίηση του πολίτη για πρόθυμη, χωρίς κανένα δισταγμό ή αναστολή παροχή βοήθειας είναι περισσότερο απαραίτητη και θα πρέπει, σε κάθε ευκαιρία, να τονίζεται η αξία της.

4. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ και ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ

I. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ (ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ)

Ως προς την οριοθέτηση της έννοιας, προσβασιμότητα νοείται το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλα τα μέλη της κοινωνίας, χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών, να μπορούν αυτόνομα, με ασφάλεια και άνεση, να προσεγγίζουν και να χρησιμοποιούν τις προσφερόμενες υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά.

Το ερώτημα είναι, κατά πόσο το χαρακτηριστικό αυτό ισχύει στη χώρα μας. Παρέχεται στα άτομα με αναπηρία η δυνατότητα πρόσβασης, όπως στα υγιή άτομα; Η σκληρή πραγματικότητα στοιχειοθετεί αρνητική απάντηση. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες, στη χώρα μας, δεν αντιμετωπίζονται ως ισότιμοι πολίτες, ως προς την προσβασιμότητα, αλλά ως πολίτες β΄ κατηγορίας. Πολλοί από αυτούς, λόγω της έλλειψης σύγχρονης υποδομής, δεν τολμούν να βγουν από το σπίτι τους, γιατί δυσκολεύονται να κυκλοφορήσουν άνετα. Επομένως, δεν έχουν φυσιολογική ζωή και ζουν στις παρυφές της καθημερινότητας και της κοινωνίας, με πολύ μεγάλο κόστος για την ποιότητα της ζωής τους.

Πριν μερικά χρόνια, η κατάσταση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως πολύ χειρότερη. Τα τελευταία χρόνια, έχει σημειωθεί πρόοδος και έχουν δημιουργηθεί υποδομές, αλλά δεν έχουμε προσεγγίσει, ακόμη, το επίπεδο άλλων προηγμένων κρατών. Ενώ διανύουμε τον εικοστό πρώτο αιώνα, δεν παρέχονται οι υπηρεσίες, που θα επέτρεπαν στα άτομα με κινητικά προβλήματα ή έλλειψη όρασης, την άνετη πρόσβαση στους χώρους, που επιθυμούν. Ως κυριότερα αίτια θεωρούνται η έλλειψη υποδομών, η νοοτροπία του Έλληνα, η έλλειψη ενημέρωσης, η πλημμελής αστυνόμευση και η ανυπαρξία νέων νομοθετικών ρυθμίσεων.

Κατόπιν τούτων, κρίνεται αναγκαία η δημιουργία υποδομών σε πεζοδρόμια, και σε κοινόχρηστους, δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους, ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις προσβασιμότητας. Παράλληλα, τις αναγκαίες προϋποθέσεις επιβάλλεται να πληρούν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, ώστε να διευκολυνθούν τα άτομα αυτά να βγουν από τη απομόνωση. Απαραίτητη, επίσης, κρίνεται η αλλαγή της συμπεριφοράς των πολιτών. Η σωστή συμπεριφορά πρέπει να αποτελεί μέρος της

καθημερινότητας, με στόχο να μη δημιουργούνται προβλήματα στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Επιβάλλεται, ακόμη, ευρεία ενημέρωση του κοινού για τις ιδιαιτερότητες των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ώστε η ευαισθησία να μεταβληθεί σε καθημερινή πράξη. Το έργο της ενημέρωσης πρέπει να αναλάβουν οι βασικοί πυρήνες της κοινωνίας μας, δηλαδή, η οικογένεια, το Σχολείο και η Τοπική Αυτοδιοίκηση, σε συνδυασμό με τη μεγάλη δύναμη ενημέρωσης, που διαθέτουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Διαφημιστική εκστρατεία, η οποία απέδωσε τα μέγιστα και μετέβαλε προς το καλύτερο τη συμπεριφορά των πολιτών, έχει, ήδη, πραγματοποιηθεί σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Η διαφημιστική εκστρατεία και γενικά η ενημέρωση των πολιτών θα έχει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, ως προς την ευαισθητοποίηση, όταν οι πολίτες βλέπουν τους ανθρώπους με προβλήματα να προσπαθούν να περάσουν από κάπου και να συναντούν εμπόδια.

Για τους λόγους αυτούς, τα άτομα με αναπηρία πρέπει να κυκλοφορούν, αντιμετωπίζοντας τις φοβίες και τις αναστολές τους. Φυσικά, η ενημερωτική εκστρατεία, για να αποφέρει τα ζητούμενα αποτελέσματα, θα πρέπει να συνοδεύεται από εντατικούς ελέγχους και αυστηρά πρόστιμα, που θα επιβάλουν τα όργανα της πολιτείας και, συγκεκριμένα, της Ελληνικής και Δημοτικής Αστυνομίας. Επιβάλλεται, ιδιαίτερα, η διαφύλαξη των «οδηγών» των τυφλών και η εξασφάλιση της πρόσβασης των αναπηρικών αμαξιδίων στα πεζοδρόμια.

Το νομοθετικό πλαίσιο είναι δεδομένο. Το Σύνταγμα αναφέρεται, σε ιδιαίτερο άρθρο, στα άτομα με αναπηρία, έχουν ψηφισθεί νόμοι και έχουν εκδοθεί προεδρικά διατάγματα, που αναφέρονται στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία και, αν χρειασθεί, υπάρχει δυνατότητα βελτίωσης των νομοθετικών ρυθμίσεων. Υπάρχουν, ακόμη, και οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σημαντικότερο, όμως, ζήτημα είναι η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, την οποία πρέπει να σεβόμαστε και να τηρούμε. Επομένως, θέμα άμεσης προτεραιότητας είναι η βελτίωση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, μέχρι να επιτύχουν αυτόνομη διαβίωση. Αυτό είναι το ζητούμενο και είναι απαραίτητο τα άτομα με ειδικές ανάγκες να κυκλοφορούν, χωρίς τη βοήθεια κανενός, όπως συμβαίνει σε άλλες προηγμένες και πολιτισμένες χώρες. Για να επιτύχουμε αυτόν τον στόχο, δεν θα πρέπει να παραμείνουμε, μόνον, στα ωραία λόγια. Με αυτά τα μέτρα, θα βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρία και θα αποδείξουμε ότι συγκαταλεγόμαστε στις πολιτισμένες χώρες. Προς αυτή τη κατεύθυνση πρέπει να εργασθεί η Επιτροπή μας, ώστε να έχουμε, σύντομα, ουσιαστικά αποτελέσματα.

II. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ (ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ)

ΓΕΝΙΚΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Είναι κοινώς παραδεκτό ότι, στη χώρα μας, τα άτομα με ειδικές ανάγκες ζουν ως πολίτες β' κατηγορίας. Δεν τολμούν να βγουν από το σπίτι τους και να επιχειρήσουν να ζήσουν μια φυσιολογική ζωή, διότι δεν μπορούν να κυκλοφορήσουν. Ίσως μπορούν να χρησιμοποιήσουν το λεωφορείο και το μετρό, αλλά το ζήτημα είναι, πώς θα καταφέρουν να φθάσουν έως εκεί.

Στην Αμερική και σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης, τα άτομα με αναπηρία κυκλοφορούν στο δρόμο και ζουν μία, κατά το δυνατόν, φυσιολογική ζωή. Είναι αδιανόητο για κάποιον να σταθμεύσει σε θέση αναπήρων, να αποκλείσει την πρόσβαση στα αναπηρικά καροτσάκια ή να εμποδίσει τον οδηγό τυφλών. Η συγκεκριμένη συμπεριφορά αποτελεί τρόπο ζωής.

Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι, στην Ισπανία, πριν από λίγα χρόνια, πραγματοποιήθηκε μεγάλη διαφημιστική εκστρατεία, η οποία επέτυχε να αλλάξει, κατά πολύ, την συμπεριφορά από και προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Το συγκεκριμένο παράδειγμα είναι χαρακτηριστικό, διότι, ως λαοί, εμφανίζουμε ομοιότητες στην ιδιοσυγκρασία, την ευαισθησία, αλλά και την αναισθησία.

Αυτό που χρειάζεται, πέρα από νόμους και έργα, είναι η αλλαγή της νοοτροπίας του Έλληνα. Για να επιτύχουμε αυτό τον στόχο, χρειάζονται συντονισμένες και παράλληλες ενέργειες.

Άλλωστε –χρησιμοποιώντας τον αριστοτελικό όρο– είμαστε, δυστυχώς, όλοι μας, δυνάμει, άτομα με ειδικές ανάγκες, αφού δεν γνωρίζουμε το μέλλον. Είναι, όμως, βέβαιο ότι θα γεράσουμε και επιβαρυνθούμε με μερικά από τα προβλήματα των αναπήρων, που αυτή τη στιγμή τα παραβλέπουμε.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗ

Το πρόγραμμα ενημέρωσης θα πρέπει να εστιάζεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

A. Το «Νέο Ξεκίνημα» θα πρέπει να αρχίσει απαραίτητα από τα σχολεία, με στόχο την ενημέρωση παιδιών, δασκάλων, καθηγητών και γονέων.

B. Ενημέρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και, κατ' επέκταση, της κάθε τοπικής κοινωνίας, μέσα από ομιλίες και παρουσιάσεις, αρχικά στα δημοτικά διαμερίσματα και, στη συνέχεια, στα δημοτικά και νομαρχιακά συμβούλια.

Γ. Κρίνεται αναγκαία η δρομολόγηση μιας μεγάλης εκστρατείας ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης όλων των εμπλεκόμενων φορέων, που έχουν τη

δυνατότητα να δώσουν λύσεις, σε συνδυασμό με την αστυνόμευση και την επιβολή μεγάλων προστίμων στους παραβάτες. Το όλο πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει κυκλοφόρηση φυλλαδίων, εκπομπές από του Ραδιοφώνου και της Τηλεόρασης, συνεντεύξεις σε εφημερίδες και περιοδικά, ειδικές εκδηλώσεις σε ανοιχτούς και κλειστούς χώρους, καθώς και κοινωνικά «διαφημιστικά» μηνύματα γραφικών, ήχου και εικόνας, που θα προβάλλουν οι σταθμοί και τα κανάλια στις ζώνες υψηλής τηλεθέασης - και όχι τις μεταμεσονύκτιες ώρες - και θα δημοσιεύουν οι εφημερίδες.

Δ. Μεγάλης σημασίας θεωρούνται και οι συσκέψεις, σχετικά με την αστυνόμευση. Το ζήτημα ανήκει στις αρμοδιότητες των Δήμων, οι οποίοι μπορούν να εφαρμόζουν την δική τους πολιτική. Ίσως, όμως, θα μπορούσε για το συγκεκριμένο ζήτημα να υπάρξει συζήτηση και σύγκλιση απόψεων, ούτως ώστε να υπάρξει κοινή αντιμετώπιση των παραβατών και, γενικά, συντονισμός των δράσεων, που αναλαμβάνουν οι Τοπικοί Φορείς.

Ε. Εποικοδομητικές και αναγκαίες κρίνονται οι συσκέψεις των αρμοδίων Φορέων με τις Ομοσπονδίες Αναπήρων, αφού κύριο μέλημά μας είναι η διαφύλαξη των «οδηγών» τυφλών και η πρόσβαση των αναπηρικών αμαξιδίων στα πεζοδρόμια. Η ευαισθητοποίηση των πολιτών λειτουργεί και ως θετική αντίδραση. Αν δεν εμφανίζεται το θέαμα ανθρώπων, που προσπαθούν να περάσουν με καροτσάκι και εμποδίζονται, τότε λησμονούμε ότι τα άτομα αυτά υπάρχουν και, μέσα στο χάος της ανυπαρξίας χώρων στάθμευσης, καταλαμβάνουμε χώρους, που ανήκουν στους αναπήρους. Οι στιγμιαίες σκέψεις και δικαιολογίες έναντι του εαυτού μας είναι του τύπου ότι «δεν θα χρησιμοποιηθεί η ράμπα» ή ότι «δεν θα επιβληθεί πρόστιμο». Ασφαλώς, οι ανάπηροι θα πρέπει να κυκλοφορούν περισσότερο, κατανικώντας τις φοβίες τους και, επιπλέον, θεωρείται αναγκαία η ανάληψη πρωτοβουλίας από τους συνδικαλιστές τους, ώστε να καταδειχθεί το πρόβλημα στην κοινωνία.

Συμπεράσματα και Θέσεις, που διατυπώθηκαν στις συνεδριάσεις της Επιτροπής

Κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής, από πλευράς των προσώπων, που κλήθηκαν σε ακρόαση, επισημάνθηκε ότι, χωρίς επίσημη καταγραφή, ο αριθμός των αναπήρων στην Ελλάδα ανέρχεται σε 700 ή 750 χιλιάδες. Υποστηρίχθηκε, επίσης, ότι, για τους κινητικά αναπήρους, δεν χρειάζονται ειδικά σχολεία, αλλά προσβασιμότητα στα κανονικά σχολεία. (Εμμανουήλ Γιανναδάκης, Πρόεδρος της Εθνικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων)

Ζητήθηκε, ακόμη, η δημιουργία, σε όλη τη χώρα, «οδηγών» τυφλών και διαβάσεων πεζών, με ηχητική ειδοποίηση, στις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας και η

ηχογραφημένη ή «ζωντανή» αναγγελία των στάσεων στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς. Υπεβλήθη, επίσης, πρόταση για την εγκατάσταση φωνητικών αναγγελιών σε όλους τους ανελκυστήρες και την χρησιμοποίηση της γραφής Braille στα ξενοδοχεία, τα εμπορικά κέντρα και την ακτοπλοΐα. (Ηλίας Μαργιόλας, Πρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών).

Υπεγραμμίσθη ότι η ελευθερία μετακίνησης αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα, ενώ οι «οδηγοί» τυφλών (ν.2831) θεωρούνται πολύ θετικό βήμα. Κρίνεται αναγκαία, όμως, η ολοκλήρωση της εφαρμογής τους, με τη λήψη μέτρων, ώστε να μη διακόπτονται από εμπόδια. (Εμμανουήλ Μπασιάς, Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου «Φάρος Τυφλών της Ελλάδος»).

Αίτημα των αναπήρων είναι, επίσης, η ανάρτηση φωνητικών ωρολογίων προγραμμάτων για τα δρομολόγια των λεωφορείων, καθώς και η ενημέρωση των οδηγών, ώστε να εξυπηρετούν τα άτομα με κινητικά προβλήματα. (Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους, Πρόεδρος της Επιτροπής).

Όπως ετονίσθη από τον αρμόδιο Υπουργό, κ. Μιχάλη Λιάπη, το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών επιδιώκει τη βελτίωση της προσβασιμότητας των ατόμων με ειδικές ανάγκες και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για τα προβλήματα μετακίνησης, που αντιμετωπίζουν οι συμπολίτες μας. Επισημάνθηκε ότι έχουν, ήδη, αντιμετωπισθεί και επιλυθεί σειρά θεμάτων. Έχει συσταθεί νέο Τμήμα για το συντονισμό των θεμάτων, που αφορούν στα άτομα με αναπηρίες. Στην αρμοδιότητά του Τμήματος υπάγεται και η προώθηση και παρακολούθηση όλων των απαιτούμενων ενεργειών για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας, όχι μόνον στους χώρους του Υπουργείου, αλλά και στους εποπτευόμενους, από το Υπουργείο, χώρους. Συγκροτήθηκε, επίσης, Επιτροπή παρακολούθησης των μέτρων για την εξυπηρέτηση των εμποδιζομένων ατόμων. Έχει αναληφθεί πρωτοβουλία για την καθιέρωση ενιαίων δελτίων στάθμευσης για άτομα με ειδικές ανάγκες, με βάση το σχετικό κοινοτικό πρότυπο. Επίσης, το Υπουργείο έχει προχωρήσει στην αγορά και διάθεση, σε συνεργασία με την Ε.Σ.Α.Ε.Α., 15 αυτοκινήτων, για τη μετακίνηση ατόμων με κινητικά προβλήματα.

Στη Θεσσαλονίκη έχει δημιουργηθεί ειδική τηλεφωνική υπηρεσία -ιδιαίτερα δημοφιλής- για την εξυπηρέτηση ατόμων με προβλήματα αναπηρίας. Επιπλέον, η Ε.Θ.Ε.Λ. διαθέτει 194 λεωφορεία, με σύστημα επιγονάτισης. Ράμπα διαθέτουν 802 λεωφορεία και 1148 την υποδομή για την τοποθέτησή της. Στον Η.Λ.Π.Α.Π. όλα τα τρόλλεϋ διαθέτουν σύστημα επιγονάτισης και 90, εξ αυτών, ράμπα. Στον Η.Σ.Α.Π. όλοι οι σταθμοί διαθέτουν ράμπες και ασανσέρ. Όλοι οι σταθμοί του μετρό είναι προσβάσιμοι, ενώ ο Ο.Α.Σ.Α. έχει κατασκευάσει, στις στάσεις, προεξοχές για τα άτομα με αναπηρία. Στο πρόγραμμα του Ο.Α.Σ.Α. προβλέπεται, επίσης, αυτόματη φωνητική

ανακοίνωση των στάσεων. Τέλος, σύμφωνα με πρόβλεψη νομοσχεδίου, που θα κατατεθεί στη Βουλή, οι συνεταιρισμοί και οι ανώνυμες εταιρείες, που θα συστήνονται από ιδιοκτήτες αυτοκινήτων δημοσίας χρήσεως, θα είναι υποχρεωμένες να θέσουν σε κυκλοφορία ειδικά, για τα άτομα με αναπηρία, αυτοκίνητα.

Στον ΕΛ.ΤΑ. υπάρχει πρόβλεψη για την πρόσβαση ατόμων με αμαξίδια και τυφλών ατόμων στα καταστήματα και το ίδιο κριτήριο εφαρμόζεται στα νέα έργα του Ο.Σ.Ε. και στους σταθμούς με πεζογέφυρες και ανελκυστήρες, ενώ ανάλογη πολιτική ασκούν και οι λοιποί Φορείς, που εποπτεύονται από το Υπουργείο Μεταφορών.

Ως προς το πρόβλημα στάθμευσης στις ράμπες, στο, υπό κατάρτιση, νομοσχέδιο προβλέπονται πολύ μεγάλα πρόστιμα.

Επιπλέον, ετονίσθη η ανάγκη ανάληψης επικοινωνιακής πρωτοβουλίας για την ανάδειξη του έργου του Υπουργείου και την παράλληλη ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Υπεγράμμισθη ότι η προσπάθεια θα πρέπει να ξεκινήσει από τη σχολική ηλικία, είτε με την καθιέρωση ειδικού μαθήματος, είτε με ενημερωτικές επισκέψεις ειδικών στα σχολεία.

Στον τομέα αυτό, η Επιτροπή καλείται να αναλάβει πρωτοβουλία, ώστε να αναδείξει προβλήματα και να τα θέσει υπ' όψιν της πολιτικής ηγεσίας. Ενδεικτικά, αναφέρθη το πρόβλημα της έλλειψης καταλλήλων ασθενοφόρων, καθώς και ειδικών λεωφορείων των ΚΤΕΛ, σε διάφορους νομούς.

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Στις 16 Νοεμβρίου 2005, διενεμήθη από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, δελτίο τύπου, σχετικά με την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος με θέμα την «Σύσταση Διεύθυνσης Ποιότητας και Αποδοτικότητας και Τμήματος Διευκόλυνσης Προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρίες στις Περιφέρειες της Χώρας». Σύμφωνα με τις περιλαμβανόμενες διατάξεις συνιστάται Τμήμα Διευκόλυνσης Προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρίες, στις 13 Περιφέρειες της Χώρας.

Έργο της Επιτροπής είναι η παρακολούθηση της σύστασης, της οργάνωσης και στελέχωσης του Τμήματος, καθώς και της υλοποίησης της πολιτικής, που καλείται να εφαρμόσει.

Τον Ιούλιο του 2005, η Πρόεδρος της Επιτροπής, κυρία Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους κατέθεσε επίκαιρη ερώτηση σχετικά με τα μέτρα, που έχει λάβει το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στον τομέα της βελτίωσης των υποδομών πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες, στις δημόσιες υπηρεσίες.

Στην απάντησή του ο αρμόδιος Υπουργός, κ. Προκόπης Παυλόπουλος, κατέγραψε σειρά μέτρων και πρωτοβουλιών για την ανεμπόδιστη πρόσβαση και εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία, καθώς και την επιβολή προστίμων σε όσους δεν συμμορφώνονται με το προστατευτικό πλαίσιο, που έχει θεσπιστεί.

Η παρακολούθηση, με αποφασιστικότητα, της υλοποίησης των εξαγγελιών, αλλά και της προσαρμογής όσων ισχύουν, σημαίνει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσει τις εργασίες της.

Εάν η Επιτροπή δεν συνεχίσει τη λειτουργία της, θα πρέπει να βεβαιωθούμε ότι θα δημιουργηθεί πρόγραμμα παρακολούθησης, σχετικά με την υλοποίηση των συγκεκριμένων εξαγγελιών.

ΜΕΤΡΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Πρώτη και αναγκαία προϋπόθεση για τη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης αποτελεί η τήρηση όλων των νομοθετικών ρυθμίσεων και, ασφαλώς, κρίνεται χρήσιμη η δραστηριοποίηση της Διακομματικής Επιτροπής, με έργο την διαπίστωση της τήρησης όλων των προαναφερθέντων.

Δεύτερον, εξ ίσου απαραίτητη και σημαντική προϋπόθεση είναι η κατανόηση από όλους, τους μη ανάπηρους πολίτες, της έννοιας της προσβασιμότητας, της σημασίας της για τις ευαίσθητες αυτές ομάδες πληθυσμού και των διαστάσεων του προβλήματος, σε όλες τις παραμέτρους του.

Πρέπει, συνεπώς, μέσα από τους κατάλληλους επικοινωνιακούς χειρισμούς, με τη συνεργασία της Κρατικής Τηλεόρασης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Υπουργείου Παιδείας, να αρχίσει να εντυπώνεται, κατ' αρχήν, στους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου η έννοια του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλα τα μέλη της κοινωνίας, χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών (αναπηρία, σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη, κ.λ.π.), να μπορούν, αυτόνομα, με ασφάλεια και με άνεση, να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις προσφερόμενες υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά. Η ενημερωτική αυτή εκστρατεία, για να αποφέρει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, θα πρέπει να συνοδεύεται από εντατικούς ελέγχους και αυστηρά πρόστιμα, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, από τα όργανα της Πολιτείας. Το έργο της αστυνόμευσης πρέπει να αναλάβει η Ελληνική Αστυνομία, αλλά και οι Δημοτικές Αστυνομίες, ούτως ώστε να υπάρχει κοινή αντιμετώπιση των παραβατών, σε ολόκληρη την Επικράτεια. Ειδικά, ως προς το ζήτημα της προσβασιμότητας, πρέπει να διασφαλίζεται, κατ' εξοχήν, η διαφύλαξη των «οδηγών» τυφλών και η πρόσβαση των αναπηρικών αμαξιδίων στα πεζοδρόμια. Απαραίτητο έργο κρίνεται, επίσης, η ανακατασκευή μεγάλου αριθμού πεζοδρομίων, ώστε να πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις, όπως, ήδη, γίνεται σε πολλές πόλεις.

A. Ενημέρωση – Επικοινωνία – Αγωγή

Εκτός της φυσικής πρόσβασης, την δεύτερη διάσταση της έννοιας θα πρέπει να αναλύσουν γιατροί και ειδικοί επιστήμονες, που θα συνεργασθούν με παιδοψυχολόγους και επικοινωνιολόγους, σε προγράμματα που θα εφαρμοστούν, το ταχύτερον δυνατόν, στα Δημοτικά Σχολεία και με παράλληλες εκπομπές πληθώρας κοινωνικών μηνυμάτων από την Τηλεόραση. Δηλαδή, μπορεί, άραγε, ένα ανάπηρο άτομο να πάει όπου θέλει, όπου πρέπει, όπου έχει δικαίωμα να πάει; Του δίνονται οι δυνατότητες; Του επιτρέπεται, από τη λειτουργία της σύγχρονης κοινωνίας, να χρησιμοποιήσει την υπηρεσία και το αγαθό, που επιθυμεί, να επικοινωνήσει και να πληροφορηθεί, όπως όλοι, να προσπαθήσει, κατά μία έννοια, να γίνει αυτεξούσιο; Έχει, εν ολίγοις, ανεμπόδιστη πρόσβαση στην αυτονομία και την ασφάλεια, οι οποίες, εν τέλει, είναι οι καθοριστικές παράμετροι, που διασφαλίζουν, σε κάθε άτομο, την ελευθερία επιλογών, σε κάθε στιγμή της ζωής του; Κι αν όχι, ποιοι είναι οι παράγοντες, που δημιουργούν εμπόδια;

Η «άλλη διάσταση» του όρου προσβασιμότητα, εδόθη από την αναφορά της Υπουργού Παιδείας, στην «αυτόνομη διαβίωση του ατόμου», όπως έχει διακηρυχθεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Ενδεικτικά, ανεφέρθη το παράδειγμα ενός παραπληγικού, που προτίμησε να εγκαταλείψει την Ελλάδα και να εγκατασταθεί στις Βρυξέλλες, αφού εκεί μπορεί να ζήσει, χωρίς τη βοήθεια κανενός.

B. Εθνικό Σχέδιο Δράσης

Κρίνεται, αρχικά, απαραίτητη η νομοθετική κατοχύρωση της πρότασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία δεν πρέπει να σχεδιάζεται καμιά πολιτική, χωρίς να προβλέπεται και να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Αναγκαία κρίνεται, επίσης, η δημιουργία Εθνικού Σχεδίου Δράσης, ώστε να επιτευχθεί ο συντονισμός όλων των εμπλεκομένων φορέων.

Για την εξεύρεση των αναγκαίων οικονομικών πόρων, ώστε να αναπτυχθούν οι δράσεις για την προσβασιμότητα, θα ήταν δυνατόν να καθιερωθεί ειδικό τέλος επί του τζίρου των καζίνων της χώρας, όπως συμβαίνει στη Φινλανδία ή να εκδοθεί ειδικό λαχείο, κατά το παράδειγμα της Ισπανίας.

Γ. Συντονισμός των δράσεων

Είναι γνωστό ότι στο Ίλιον κατοικεί μεγάλος αριθμός αναπήρων, λόγω της ύπαρξης στην περιοχή ενός ιδρύματος περίθαλψης. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει τον πυρήνα για την έναρξη λειτουργίας ενός ειδικού προγράμματος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Δ. Λίγα μέτρα, αλλά σωστά

Ως προς τη λήψη μέτρων, ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι ίδιοι οι ανάπηροι θεωρούν καλύτερο να κατασκευάζεται ένας δρόμος, με τις υποδομές προσβασιμότητας, παρά πολλοί, που δεν συνδέονται μεταξύ τους. Αυτό διευκολύνει πολύ περισσότερο τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αφού θα γνωρίζουν ότι, στο συγκεκριμένο δρόμο, μπορούν να κινηθούν με άνεση. Επομένως, είναι προτιμότερη η σταδιακή δημιουργία ενός δικτύου υποδομών για την πρόσβαση των αναπήρων, παρά η ανάπτυξη πολλών και μη συνδεδεμένων μεταξύ τους δράσεων.

Ε. Πολυδιάσπαση των Οργανώσεων των Αναπήρων

Ασφαλώς, η διάσπαση των οργανώσεων των αναπήρων αποτελεί αρνητικό παράγοντα, στη προσπάθεια της Πολιτείας να αντιμετωπίσει τα προβλήματά τους. Ενδεικτικά, σημειώνεται ότι ανέκυσαν μεγάλα προβλήματα, όταν η Εθνική Συνομοσπονδία Αναπήρων, ανέλαβε να διανείμει 15 οχήματα, που παρήγγειλε το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών.

ΣΤ. Η «Επισκεψιμότητα»

Έχει διαπιστωθεί ότι η έλλειψη ειδικής υποδομής στους δημόσιους και κοινόχρηστους χώρους δημιουργεί μεγάλα προβλήματα στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Όσον αφορά στους ιδιωτικούς χώρους, ο νόμος θα πρέπει να υποχρεώνει τους κατασκευαστές, με παράλληλη θέσπιση κινήτρων, να δημιουργούν υποδομές (ράμπες, ανελκυστήρες), ώστε να μπορεί ο ανάπηρος να επισκεφθεί συγγενείς, συνεργάτες και φίλους στο σπίτι, ή στην εργασία τους. Η αρχή της επισκεψιμότητας έχει αρχίζει να εφαρμόζεται σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

Ζ. Ο Αθλητισμός

Αχτίδα φωτός στον κόσμο των αναπήρων ρίχνουν οι δυνατοί και τολμηροί, που ασχολούνται με τον αθλητισμό. Ο τομέας αυτός είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος στη χώρα μας. Οι αθλητές της Παραολυμπιάδας, αλλά και όλοι οι ερασιτέχνες ανάπηροι αθλητές αντλούν από μέσα τους δύναμη και επιδιώκουν να βρίσκουν λύσεις, εκεί, που δεν υπάρχουν, ή εκεί που οι συμπολίτες τους επιδεικνύουν αδιαφορία. Θεωρείται απαραίτητο να αξιοποιηθούν οι εμπειρίες και το παράδειγμά τους, από τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να αναδειχθούν, από μία άλλη σκοπιά, τα προβλήματα των ατόμων με αναπηρίες.

Σημαντικό, επίσης, ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η εθελοντική προσφορά αθλητικών σωματείων και αθλητών, μεμονωμένα, στην προσπάθεια κοινωνικοποίησης των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Η. Αστυνόμευση - Εξαναγκασμός - Τιμωρία

Το άρθρο 21, παρ. 6 του Συντάγματος, ορίζει ότι τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων, που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωής της χώρας. Οποιαδήποτε παραβίαση της συνταγματικής διάταξης γεννά αγωγή δικαίωμα.

Επιπλέον, ισχύουν νόμοι, διατάξεις και αποφάσεις, που τιμωρούν τους ασυνείδητους, αλαζόνες και αδιάφορους πολίτες, που καταπατούν τα δικαιώματα των αναπήρων.

Τέλος, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συνέταξε ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης, με χρονικό ορίζοντα το έτος 2010 και με στόχο την ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στις σχετικές κοινοτικές πολιτικές και την ανάπτυξη συγκεκριμένων ενεργειών, σε καίριους τομείς, για την προώθηση της άρσης του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία.

Το ερώτημα, όμως, είναι, εάν, ως κοινωνία, επιθυμούμε περισσότερα αστυνομικά μέτρα και απαγορεύσεις, αυστηρότερες ποινές και απειλή τιμωρίας.

Θ. Κοινωνικά Προγράμματα

Μεγάλης σημασίας κρίνεται, επίσης, και η περαιτέρω ανάπτυξη κοινωνικών προγραμμάτων, όπως το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», μέσω των οποίων είναι δυνατόν να εξυπηρετούνται άτομα με ειδικές ανάγκες, και, κυρίως, εκείνα, που στερούνται υποστηρικτικού οικογενειακού περιβάλλοντος και οικονομικών πόρων.

5. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΧΡΥΣΗ ΚΑΡΥΔΗ

Είναι γνωστό ότι, σε διεθνές και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το 10% του πληθυσμού είναι άτομα με αναπηρία και ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 κρατών - μελών, 50 εκατομμύρια πολίτες βιώνουν κάποιου είδους αναπηρία.

Οι δυτικές κοινωνίες στο πέρασμα των χρόνων, έχουν αντιμετωπίσει το θέμα των αναπήρων με τρεις τρόπους : α) με την ιατρική προσέγγιση , σύμφωνα με την οποία το πρόβλημα της αναπηρίας είναι μόνο ιατρικό, β) την προνοιακή, με έντονο το φιλανθρωπικό χαρακτήρα, σύμφωνα με την οποία ο ανάπηρος είναι παθητικός δέκτης της βοήθειας, που του παρέχει η πολιτεία, και γ) την προσέγγιση της κοινωνικής ένταξης κατά την οποία η κοινωνία προσαρμόζεται στις ανάγκες του αναπήρου για να τον καταστήσει, κατά το δυνατόν, αυτοδύναμο.

Σήμερα, η προσέγγιση στην αναπηρία βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανεμπόδιστη άσκησή τους. Το άτομο με αναπηρία βρίσκεται στο επίκεντρο του κοινωνικού ενδιαφέροντος, ως κάτοχος και φορέας δικαιωμάτων και αίρονται η ιατρική και η προνοιακή αντιμετώπιση με τον πατερναλισμό, που αυτές συνεπάγονται.

Η σύγχρονη αντίληψη θέτει, ως κεντρικό της στόχο, την ισότιμη συμμετοχή των αναπήρων στην οικονομία και στην κοινωνία και δίνει έμφαση στον εντοπισμό και στην εξάλειψη των εμποδίων, που υπάρχουν, όσον αφορά την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

Η διεκδίκηση των δικαιωμάτων των ανθρώπων με αναπηρία, οδήγησε στη θέσπιση ειδικών νομοθετικών διατάξεων για την καταπολέμηση των διακρίσεων . Εδώ και μερικά χρόνια, ολοκληρωμένα νομοθετήματα για την καταπολέμηση των διακρίσεων έχουν υιοθετηθεί από τα Ηνωμένα Έθνη, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη και τις υπό ένταξη χώρες.

Σύμφωνα με το άρθρο 26 του Κοινοτικού Χάρτη αναγνώρισης θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Αναπήρων, κάθε ανάπηρο άτομο, ανεξάρτητα από τη προέλευση και τη φύση της αναπηρίας του, πρέπει να απολαμβάνει συγκεκριμένων πρόσθετων ευεργετημάτων, με σκοπό να ευνοηθεί η επαγγελματική και κοινωνική ένταξή του. Τα ευεργετήματα αυτά πρέπει να αφορούν , ανάλογα με τις ικανότητες των ενδιαφερομένων, την επαγγελματική εκπαίδευση, την εργονομία, την προσβασιμότητα, τα μεταφορικά μέσα και την κατοικία.

Η χώρα μας δεν υστερεί σε επίπεδο νομοθετικών ρυθμίσεων.

Το ελληνικό αναθεωρημένο σύνταγμα του 2001, άρθρο 21 παρ.6, ορίζει ότι: «τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που να εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας», ενώ το άρθρο 116 παρ.2 επιτρέπει τη λήψη θετικών μέτρων υπέρ ομάδων, που τελούν υπό συνθήκες πραγματικής ανικανότητας.

Η γενική αυτή συνταγματική ρήτρα εξειδικεύεται με ειδικές ρυθμίσεις, που περιλαμβάνονται σε πολλά νομοθετήματα, που αφορούν στην εκπαίδευση, την απασχόληση, τις μεταφορές και την επαγγελματική αποκατάσταση των αναπήρων.

Είναι αλήθεια ότι, τα τελευταία χρόνια, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, σε πολλούς τομείς, που αφορούν στη ζωή των συμπολιτών μας με αναπηρία. Η διοργάνωση των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004, επιτάχυνε τους ρυθμούς σύγκλισης μεταξύ Ελλάδος και Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρ' όλο που πρέπει, ακόμη, να γίνουν πολλά, το θέμα βρίσκεται σε καλό δρόμο .

Ωστόσο, η καλή πρόθεση του νομοθέτη και η νομική αναγνώριση, από μόνη της, δεν επαρκούν για την ενσωμάτωση των αναπήρων στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Χρειάζεται να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια, με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας, σχετικά με τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να επισημάνω ότι ο μέσος άνθρωπος στο άκουσμα του όρου «άτομο με ειδικές ανάγκες» βλέπει μόνο τους κινητικά αναπήρους ή ανθρώπους με αναπηρία αισθητηρίων οργάνων. Υπάρχουν, όμως, και συνάνθρωποι μας με αναπηρίες λιγότερο πρόδηλες, με «αόρατες», αλλά εξ ίσου επιβαρυντικές αναπηρίες.

Πρέπει, λοιπόν, οι πολίτες να συνειδητοποιήσουν τις υποχρεώσεις, που έχουν απέναντι σε αυτή την ομάδα των σωματικά και πνευματικά αδύνατων συμπολιτών τους.

Να κατανοήσουν ότι καμιά ευνομούμενη πολιτεία δεν μπορεί να διαχωρίζει τους πολίτες της, σύμφωνα με τη σωματική ή πνευματική τους ικανότητα και κατάσταση.

Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι ο πολιτισμός βασίζεται στον σεβασμό της διαφορετικότητας, την αλληλεγγύη, τον αλτρουισμό και την αλληλοβοήθεια και ότι η αξία του ανθρώπου είναι απόλυτη και δεν αυξομειώνεται, ανάλογα με τις ικανότητες του καθενός.

Τα επόμενο βήμα, στον αγώνα για μια κοινωνία ελεύθερη από εμπόδια, είναι η εφαρμογή της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων των ΑμεΑ, από μέρους της ελληνικής Διοίκησης διαχέεται, σήμερα, σε περισσότερα από έξι υπουργεία με αλληλοκαλυπτόμενες αρμοδιότητες. Η ελληνική Διοίκηση δεν γνωρίζει ούτε τα ποσοτικά, ούτε τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της αναπηρίας στη χώρα μας, ενώ είναι αδύνατη η οριζόντια παρακολούθηση όλων των πολιτικών αναπηρίας!

Η ανεπαρκής πληροφόρηση, η έλλειψη καλού συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών στην υλοποίηση δράσεων και πολιτικών, καθώς και η έλλειψη αξιολόγησης των σχετικών προγραμμάτων δημιουργεί αρνητικές επιπτώσεις στη διαδικασία ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρία, τόσο στην κοινωνική, όσο και στην οικονομική ζωή της χώρας.

Το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης επεξεργάζεται σχέδια δράσεων και αξιοποιεί Ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως το EDAMAT –εργαλείο αξιολόγησης των πολιτικών ένταξης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής δράσης για την αναπηρία – με στόχο την εξάλειψη αυτών των προβλημάτων.

Χρειάζεται, όμως, συνεχής έλεγχος για τον εντοπισμό ελλειμμάτων και αποκλίσεων, διαρκής έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων και προπαντός ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για την καταπολέμηση των προκαταλήψεων, την άρση κάθε εμποδίου στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση, την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και γενικά σε κάθε τομέα, που σχετίζεται με την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρία.

Για να μπορέσουν τα άτομα αυτά να ενσωματωθούν, πλήρως, στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας πρέπει να αλλάξει ριζικά η στάση των πολιτών απέναντί τους και να αρθούν οι προκαταλήψεις και τα κοινωνικά στερεότυπα.

Πρέπει να γίνει συνείδηση σε όλους μας ότι τα ΑμεΑ είναι άτομα με ίσα δικαιώματα. Είναι εργαζόμενοι, καταναλωτές, φορολογούμενοι, πολιτικοί, γείτονες, συγγενείς και φίλοι μας, που δεν έχουν, όμως, ανάλογη μεταχείριση.

Η κεντρική εξουσία, σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και με όλους τους κοινωνικούς εταίρους, συλλόγους, επιστημονικές επιτροπές, κοινωνικούς φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οφείλει να διαμορφώσει μία σωστότερη συλλογική στάση και συμπεριφορά απέναντι στην αναπηρία. Πρέπει η αναπηρία να γίνει αντιληπτή ως διαφορά συνθηκών και όρων ζωής και όχι ως προσωπική δυστυχία του αναπήρου και της οικογένειάς του.

Μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης θα μπορούσε να κινείται γύρω από τους παρακάτω άξονες:

Ενημέρωση και υπενθύμιση των πολιτών για τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι συνάνθρωποι μας με αναπηρία.

Η κρατική τηλεόραση και το ραδιόφωνο, τα διαφημιστικά πλαίσια, που διαθέτουν οι Δήμοι και τα μέσα μεταφοράς μπορούν να μεταδώσουν το μήνυμα ότι οι περιορισμοί, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες δεν είναι μόνο συνέπεια των δικών τους λειτουργικών αδυναμιών, αλλά και συνέπεια της δικής μας αδυναμίας να λάβουμε υπόψη τις ανάγκες τους .

Η ελληνική κοινωνία έχει, έμπρακτα, αποδείξει την αλληλεγγύη και την ευαισθησία της,, όποτε ενημερώθηκε ότι έπρεπε να κινητοποιηθεί, σε περιπτώσεις, όπως το πρόσφατο τσουνάμι στην Νοτιοανατολική Ασία, σε περιπτώσεις ιατρικών προβλημάτων απόρων και αλλού. Είναι ,συνεπώς, φανερό ότι η προβολή των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν οι συμπολίτες μας με αναπηρία, θα ενεργοποιήσει την ανάλογη κοινωνική συμπεριφορά.

- Προβολή των παροχών και των δυνατοτήτων εκπαίδευσης, μεταφοράς και απασχόλησης, που η Πολιτεία προσφέρει στους αναπήρους .

Οι σύλλογοι των ατόμων με αναπηρία είναι φυσικά ενήμεροι για όλες τις παροχές αυτές, ωστόσο η συστηματική ανάδειξη τους προβάλλει την προοπτική ζωής, που έχουν τα άτομα αυτά και ενισχύει την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, γύρω από το θέμα των αναπήρων.

- Ενημέρωση και εκπαίδευση των δημοσίων λειτουργών, σχετικά με την αντιμετώπιση των προβλημάτων, που δημιουργεί κάθε αναπηρία, ορατή ή αόρατη.

Η ισότιμη μεταχείριση δεν αποκλείει την συμπαράσταση και την φροντίδα. Όσοι, λόγω επαγγέλματος, έρχονται σε επαφή με πολλούς ανθρώπους -δημόσιοι υπάλληλοι, αστυνομικοί κ.λπ.- θα πρέπει να έχουν στοιχειώδη εκπαίδευση, ώστε να μπορούν να προσφέρουν την ενδεδεδειγμένη υποστήριξη ή βοήθεια στα άτομα με αναπηρία ,όταν αυτό χρειασθεί. Η εκπαίδευση αυτή γίνεται ειδικότερα επιτακτική για όσους εργάζονται σε νοσοκομεία ή ιατρικά κέντρα είτε ως νοσηλευτές, είτε ως διοικητικοί υπάλληλοι.

- Ενθάρρυνση του προβληματισμού και της συζήτησης, σχετικά με τα αναγκαία μέτρα για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρία

Η οργάνωση σχετικών τηλεοπτικών συζητήσεων και ημερίδων, με τη συμμετοχή ειδικών αλλά και ατόμων με αναπηρία θα οδηγήσει στην προβολή των

ικανοτήτων, που διαθέτουν τα άτομα αυτά και στην επαγγελματική τους αποκατάσταση.

- Προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών σχετικά με την ορθή πρακτική και τις αποτελεσματικές στρατηγικές σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο .
- Εκπαίδευση των πολιτών, από τα πρώτα κιόλας σχολικά χρόνια, σχετικά με την αποδοχή της αναπηρικής κανονικότητας, ως αυτόνομης υπόστασης και ως διαφορετικής αντίληψης συνθηκών και όρων ζωής .

Παράλληλα με την ειδική αγωγή των αναπήρων, θα πρέπει όλα τα παιδιά να διδαχθούν, πιθανόν σε μάθημα αγωγής του πολίτη, ότι οι πολίτες με αναπηρία δεν είναι άτομα εξαρτώμενα και ετεροκαθοριζόμενα, αλλά πολίτες αυτεξούσιοι, με βούληση, επιθυμίες, ανάγκες, φιλοδοξίες και όνειρα και ότι τους οφείλεται ο σεβασμός μας και η δυνατότητα να επιλέγουν και να υλοποιούν αυτό, που θεωρούν προσωπικό τρόπο ζωής.

Η Δήμαρχος Αθηναίων ενημέρωσε την επιτροπή μας σχετικά με την δημιουργία μιας παιδικής χαράς στην Ακαδημία Πλάτωνος, η οποία είναι κατάλληλα διαμορφωμένη, ώστε να παίζουν παιδιά με ειδικές ανάγκες και υγιή παιδιά. Η ιδιαίτερη σημασία αυτού του έργου έγκειται όχι μόνο στη διάθεση ενός ασφαλούς χώρου παιχνιδιού για τα παιδιά με αναπηρία, αλλά, κυρίως, στην δυνατότητα, που παρέχεται στα υγιή παιδιά να έλθουν σε επαφή και να αποδεχθούν την διαφορετικότητα.

Η αναπηρία είναι οικουμενική ανθρώπινη εμπειρία, που αφορά στον καθένα από εμάς, αφού όλοι μας είναι πιθανόν να βρεθούμε σε αυτή τη θέση .

Τη στιγμή, που ανακοινώνεται μια μορφή αναπηρίας, είτε πρόκειται για κινητική αναπηρία, αναπηρία αισθητηρίων οργάνων, ψυχική ασθένεια, ή άλλη χρόνια ανίατη πάθηση η ζωή του ανθρώπου ανατρέπεται.

Η διάγνωση μιας αμετάκλητης αναπηρίας ελκύει αισθήματα απόγνωσης, άγχους, θυμού και ενοχής. Η κατάλληλη ψυχολογική και εκπαιδευτική υποστήριξη είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση αυτών των αισθημάτων και καθοριστικής σημασίας για την περαιτέρω πορεία της ζωής του αναπήρου.

Αλλά και η οικογένεια, με την κατάλληλη υποστήριξη, εκπαίδευση και ενημέρωση, θα αποφύγει τις γνωστές σε όλους μας συμπεριφορές της επίμονης άρνησης της πραγματικότητας, της υπέρμετρης παραχωρητικότητας, της χειραγώγησης και του υπερπροστατευτισμού. Συμπεριφορές, που δυσχεραίνουν την προσαρμογή του ατόμου με αναπηρία στη νέα κατάσταση, αλλά και συντελούν στη περιθωριοποίησή του.

Επισημαίνεται η μαρτυρία του εκπροσώπου του Συλλόγου Κωφαλάλων ο οποίος, στα πλαίσια της ενημέρωσης της Επιτροπής μας, ανέφερε ότι, συχνά, η δυσκολία των γονέων να αποδεχθούν την κώφωση των παιδιών τους έχει σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση της ειδικής εκπαίδευσης και την απομόνωση των παιδιών .

Το ίδιο συμβαίνει στη διάγνωση του νεανικού σακχαρώδους διαβήτη, όπου η δυσκολία αποδοχής του «στίγματος» και η έλλειψη έγκαιρης θεραπευτικής εκπαίδευσης οδηγεί σε σοβαρές επιπλοκές και παρενέργειες.

Είναι φανερό ότι η συστηματική ενημέρωση των πολιτών, σχετικά με την καθοριστική σημασία που έχει η έγκαιρη διάγνωση και η αποδοχή της αναπηρίας στην περαιτέρω πορεία της ζωής του αναπήρου, θα ενισχύσει την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, γύρω από το θέμα και θα συντελέσει στην καταπολέμηση των προκαταλήψεων.

Με το δεδομένο ότι οι μόνιμες αναπηρίες δεν επιδέχονται θεραπεία, στόχος όλων μας πρέπει να είναι η βελτίωση του επιπέδου ζωής των ατόμων με αναπηρία. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί μόνον όταν, παράλληλα με την βελτίωση των υποδομών και των κοινωνικών παροχών, καταφέρουμε να καλλιεργήσουμε μια πιο θετική συλλογική στάση απέναντι τους.

6. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ και ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΠΕΡΝΙΔΑΚΗ -
ΑΛΝΤΟΥΣ**

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η διασφάλιση της ισονομίας, της ισοπολιτείας και της κοινωνικής δικαιοσύνης στα πλαίσια του Κράτους Δικαίου και του Κράτους Πρόνοιας, εξαρτάται άμεσα από την ποιότητα του θεσμικού πλαισίου, αλλά κυρίως από την συντονισμένη εφαρμογή του.

Τα τελευταία χρόνια διαπιστώνεται ότι στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της προσβασιμότητας, της υγείας, της πρόνοιας έχουν γίνει σημαντικά βήματα, που έχουν επηρεάσει θετικά τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ). Απομένουν, όμως, αρκετά για να αρθούν τα εμπόδια και οι διακρίσεις, που αντιμετωπίζουν οι πολίτες με αναπηρία στην προσπάθεια ισότιμης συμμετοχής τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας. Θεσμικό πλαίσιο, χρηματοδοτήσεις, ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, ευαίσθητοι κοινωνικοί εταίροι αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την άσκηση επιτυχούς πολιτικής για τα ΑμεΑ. Ο συντονισμός είναι κοινός παρονομαστής στους προαναφερόμενους αριθμητές και διαδραματίζει αναντικατάστατο ρόλο στο συνολικό σχεδιασμό για την επίλυση των προβλημάτων, που απασχολούν τα άτομα με αναπηρία.

Ο συντονισμός και η στενή συνεργασία των εμπλεκομένων με τα αναπηρικά θέματα, δηλαδή, Κυβέρνησης, κοινωνικών εταίρων, ιδιωτικού τομέα, καθώς και των ίδιων των ατόμων με αναπηρία, είναι ένα μεγάλο προαπαιτούμενο στον αγώνα κατά της άρσης των υφιστάμενων αρνητικών διακρίσεων.

Σε θεσμικό επίπεδο, σύμφωνα με τον κανόνα 17 των Πρότυπων Κανόνων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα Άτομα με Αναπηρίες, κάθε κράτος είναι υπεύθυνο για την ίδρυση και ενίσχυση εθνικών συντονιστικών επιτροπών ή συναφών οργάνων, που θα λειτουργούν ως εθνικά σημεία αναφοράς για τα ζητήματα της αναπηρίας. Μια τέτοια εθνική συντονιστική επιτροπή πρέπει να είναι μόνιμη και η λειτουργία της να βασίζεται στην απαραίτητη νομική και διοικητική βάση.

Ο Έλληνας νομοθέτης, με τον νόμο 2430/1996, αναγνώρισε την ιδιαίτερη αξία των «Πρότυπων Κανόνων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την Εξίσωση των

Ευκαιριών για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες», υπογραμμίζοντας, με αυτό τον τρόπο, την ισχυρή βούληση της πολιτείας να αναλάβει περαιτέρω δράσεις για την παροχή ίσων ευκαιριών στα άτομα με αναπηρία. Η πολιτική αυτή βούληση αποτυπώνεται, πλέον και στον Καταστατικό Χάρτη της Χώρας, μετά την τελευταία αναθεώρηση του οποίου η ελληνική πολιτεία ανέλαβε τη συνταγματική υποχρέωση, (άρθρο 21 παρ. 6) για συντονισμένη, συνεχή και συνεπή παρέμβαση στην προσπάθεια άρσης των διακρίσεων, που υφίστανται οι πολίτες με αναπηρία.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρατηρείται ότι, σχεδόν, όλα τα κράτη-μέλη διαθέτουν Συντονιστικούς Φορείς, με αποστολή τη διαμόρφωση και τον συντονισμό των δράσεων και των πολιτικών που απευθύνονται στους πολίτες με αναπηρία. Ενδεικτικά:

- **Στη Γαλλία** το Centre Technique National d' Etudes et de Recherchessur les Handicaps et les Inadaptations. <http://www.ctnerhi.com.fr>
- **Στη Μεγ. Βρετανία** η Disability Rights Commission. <http://www.drc.gov.uk>
- **Στην Ιταλία** το National Council on Disability.
- **Στην Ισπανία** το Centro Estatal de Autonomía Personal y Ayudas Técnicas. <http://www.ceapat.org>
- **Στην Πορτογαλία** η Secretariado Nacional para a Reabilitaçã.
- **Στη Δανία** το Danish Disability Council. <http://www.dch.dk>
- **Στη Σουηδία** το Swedish Handicap Institute. <http://www.hi.se>
- **Στην Ολλανδία** το Dutch Disability Council. <http://www.cg-raad.nl>
- **Στην Ιρλανδία** το Irish National Disability Authority. <http://www.nda.ie>

Στη χώρα μας, επιχειρήθηκε τα προηγούμενα χρόνια, μέσω συγκεκριμένων πρωτοβουλιών, σε κυβερνητικό επίπεδο, να επιτευχθεί ο συντονισμός των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων με τα αναπηρικά θέματα.

Το 1990 συστήθηκε Επιτροπή από Γενικούς Γραμματείς Υπουργείων για την επίλυση των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες. (ΦΕΚ 109Α/23.8.1990).

Επίσης, το 1998, συστήθηκε Διυπουργική Επιτροπή, σε επίπεδο Υφυπουργών για τα άτομα με αναπηρίες. Σκοπό είχε τη χάραξη πολιτικής και το συντονισμό της εφαρμογής μέτρων για την προσβασιμότητα και προσπελασιμότητα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και την παροχή σε αυτά διοικητικών διευκολύνσεων.

Δυστυχώς, οι προαναφερόμενες προσπάθειες δεν αποτέλεσαν προϊόν ενός συνολικού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία, με συνέπεια να μη αποφέρουν, στην πράξη, ουσιαστικά αποτελέσματα.

Σήμερα, διαπιστώνεται ότι η αντιμετώπιση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία, διαχέεται σε περισσότερα των έξι Υπουργείων, (Υπουργούς, Υφυπουργούς, Συμβούλους κ.τ.λ.), με αλληλεπικαλυπτόμενες, πολλές φορές, αρμοδιότητες. Αποτέλεσμα αυτής της δυσάρεστης πραγματικότητας είναι αφ' ενός ο κίνδυνος δημιουργίας προβλημάτων συντονισμού κυβερνητικών δράσεων, αφ' ετέρου δε ο κίνδυνος δημιουργίας προβλημάτων στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησής των.

Η Πολιτεία οφείλει να προωθή πολιτικές, που θα ενσωματώνουν την διάσταση της αναπηρίας στον πυρήνα του σχεδιασμού τους, σε όλους τους τομείς. Σε αυτή την προσπάθεια απαιτείται σχεδιασμός πολιτικών και συντονισμός των σχετικών δράσεων, που θα διασφαλίζει ότι τα ζητήματα, που σχετίζονται με την αναπηρία, θα λαμβάνονται υπόψη σε όλους τους τομείς δραστηριότητας των Υπουργείων και των Περιφερειών της Χώρας, καθώς και της Νομαρχιακής και Δημοτικής Αυτοδιοίκησης.

B. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Στη Βουλή των Ελλήνων δεν λειτουργεί μόνιμη Επιτροπή με αντικείμενο τα προβλήματα των πολιτών με αναπηρία, με αποτέλεσμα η διάσταση της αναπηρίας να αντιμετωπίζεται, αποσπασματικά, στο πλαίσιο των κοινοβουλευτικών εργασιών. Η σύσταση μόνιμης Επιτροπής στη Βουλή για τα αναπηρικά θέματα κρίνεται απαραίτητη στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού της ελληνικής νομοθεσίας σχετικά με τα θέματα της αναπηρίας, αλλά και στην εναρμόνιση της με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές απαιτήσεις.

2. ΣΥΣΤΑΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Είναι αναγκαία η σύσταση ενός αξιόπιστου κεντρικού φορέα, που θα στηρίζει, ως επιστημονικός σύμβουλος σε θέματα ΑμεΑ, την Πολιτεία και θα συμμετέχει στο σχεδιασμό και στην παρακολούθηση των δράσεων και των μέτρων στην προσπάθεια κατοχύρωσης ίσων ευκαιριών πρόσβασης για τα ΑμεΑ σε όλα τα αγαθά της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού, της ζωής. Η λειτουργία ενός τέτοιου φορέα μπορεί να συμβάλει καθοριστικά και στην ορθολογική χάραξη πολιτικών άρσης των υφιστάμενων αρνητικών διακρίσεων, κατά των πολιτών με αναπηρία. Η σύσταση Γενικής

Γραμματείας μπορεί να λειτουργήσει στο πρότυπο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, που λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

3. ΑΜΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Η λειτουργία του Εθνικού Παρατηρητήριου Ατόμων με Αναπηρίες, που ιδρύθηκε με το νόμο 3106/2003, μπορεί να αποτελέσει το σημείο αναφοράς στις σχέσεις κράτους και πολίτη με αναπηρία. Ο συγκεκριμένος φορέας μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στον συντονισμό των εμπλεκομένων με τα αναπηρικά θέματα φορέων του δημοσίου, καθώς και στον έλεγχο εφαρμογής των σχετικών μέτρων και δράσεων, με στόχο τη συνολική αντιμετώπιση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία.

4. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Η κωδικοποίηση των κείμενων διατάξεων, που αφορούν στην απόκτηση της ιδιότητας του αναπήρου και τα συνακόλουθα πλεονεκτήματα, που συνδέονται με αυτή, κρίνεται απαραίτητη.

Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο προστασίας των ατόμων με αναπηρία είναι ευρύτατο και ιδιαίτερα πολύπλοκο, καθώς περιλαμβάνει διατάξεις διάσπαρτες σε νομοθετήματα ποικίλου ενδιαφέροντος και περιεχομένου. Έτσι, το υφιστάμενο πλαίσιο καθίσταται δυσλειτουργικό για τη διοίκηση και οι ίδιοι οι πολίτες με αναπηρία αντιμετωπίζουν έλλειμμα πληροφόρησης, ως προς τα δικαιώματά τους.

5. ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΑΤΟΜΟ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ» ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Προτείνεται η υιοθέτηση του όρου «άτομο με αναπηρία» στο σύνολο των υφιστάμενων νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων, σύμφωνα και με τη διατύπωση του άρθρου 21, παρ. 6 του Συντάγματος, σε αντικατάσταση των εσφαλμένων και απαρχαιωμένων, πλέον, όρων «άτομο με ειδικές ανάγκες» και «ανίκανος προς κάθε εργασία», που εμφανίζονται σε πλήθος νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων.

V. ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Οι θέσεις και προτάσεις του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας περιλαμβάνονται σε ιδιαίτερο υπόμνημα, που κατετέθη από την Βουλευτή κυρία Βαρβάρα Νικολαΐδου, κατά τη συνεδρίαση της 10ης Μαΐου 2006 και παρατίθεται ως έχει:

ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.

ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ

Εισαγωγική τοποθέτηση

Το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας θεωρεί ότι σήμερα υπάρχει μια τέτοια αύξηση του παραγόμενου πλούτου, μια τέτοια γιγάντωση των κατακτήσεων της επιστήμης και της τεχνικής, της παιδαγωγικής, της ιατρικής, των κοινωνικών επιστημών γενικότερα, που, αν ήταν στην υπηρεσία της εξασφάλισης των δικαιωμάτων των εργαζόμενων ανθρώπων, των αναπήρων και των οικογενειών τους, θα είχαν λυθεί πάρα πολλά από τα προβλήματα, που τους βασανίζουν.

Πρώτα απ' όλα θα είχαμε πολύ λιγότερους ανάπηρους και ιδιαίτερα των βαρύτερων κατηγοριών. Γιατί οι εργατοϋπάλληλοι, οι αυτοαπασχολούμενοι της πόλης και της υπαίθρου πληρώνουν - σε μεγάλο βαθμό - με την ίδια τους την αρτιμέλεια τον εκμεταλλευτικό χαρακτήρα του καπιταλιστικού συστήματος, την παραβίαση κάθε κανόνα υγιεινής και ασφάλειας, στους τόπους δουλειάς, την εμπορευματοποίηση της γης, με την καταστροφή του περιβάλλοντος, την αυθαιρεσία στο όνομα των υπερκερδών των μεγαλοεργολάβων στα μεγάλα έργα, την αντιλαϊκότητα του συστήματος υγείας, από το οποίο απουσιάζει, ουσιαστικά, η πολιτική πρόληψης και η δημόσια Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (Π.Φ.Υ.).

Οι εργαζόμενοι πληρώνουν την αντιλαϊκή πολιτική των καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων, που εφαρμόζουν, εδώ και χρόνια, οι Κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και σήμερα, της Ν.Δ.. Άλλωστε, και τα δύο Κόμματα, την ίδια πολιτική πρεσβεύουν και με ευλάβεια υπηρετούν.

Η έλλειψη δημόσιων κρεβατιών στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) και Μ.Α.Φ. και δημόσιων κέντρων αποκατάστασης είναι μια άλλη πλευρά έκφρασης των παραπάνω προβλημάτων, αφού συμβεί το ατύχημα ή κάποιο αγγειακό επεισόδιο, με αποτέλεσμα να χάνονται ζωές, που θα μπορούσαν να σωθούν, ή να μην γίνεται σωστή αποκατάσταση, αυξάνοντας έτσι τον αριθμό των βαριά αναπήρων.

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χωρίς να θέλουμε να υποτιμήσουμε τη λειτουργία της υπάρχουσας διακομματικής επιτροπής, θεωρούμε ότι τα κόμματα έχουν γνώση ή έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα προβλήματα των αναπήρων, πολύ περισσότερο, αυτά που έχουν κυβερνήσει, όλα τα τελευταία χρόνια και που έχουν την ευθύνη για την όξυνση των προβλημάτων τους, σε όλες τις πτυχές της ζωής τους.

Ως Κόμμα, δεν είμαστε αντίθετοι με τη συνέχιση της λειτουργίας της Διακομματικής Επιτροπής, ως Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής, πιστεύοντας ότι θα υποχρεώνονται τα Κόμματα να παίρνουν συγκεκριμένη θέση στα προβλήματα των αναπήρων. Έτσι, οι ανάπηροι και οι οικογένειές τους θα μπορούν να κρίνουν, αλλά και το αγωνιστικό αναπηρικό κίνημα να έχει συγκεκριμένη στόχευση για τις καταγγελίες του και τις διεκδικήσεις του.

Είμαστε αντίθετοι σε κάθε τυχόν προσπάθεια που μπορεί να εμφανιστεί ώστε να χρησιμοποιηθεί η Διακομματική ως μέσο διαβούλευσης ή ανάχωμα στις διεκδικήσεις των αναπήρων, απέναντι στην κυβέρνηση.

Τοποθέτηση για την τελική Έκθεση

Δεν μπορούμε να προσυπογράψουμε την τελική έκθεση αλλά και ούτε τις επιμέρους θεματικές εισηγήσεις των βουλευτών της Ν.Δ., του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ γιατί:

- * Θεωρούν δεδομένη και αποδέχονται, στην ουσία της, τη βασική κατεύθυνση της κυβερνητικής πολιτικής, τους όρους της ανταγωνιστικότητας, των ιδιωτικοποιήσεων, της εμπορευματοποίησης της Κοινωνικής Ασφάλισης, της υγείας της πρόνοιας, της παιδείας και της ειδικής αγωγής.

- * Διαπερνά τα παραπάνω κείμενα μια λογική συγκάλυψης των πραγματικών αιτίων των προβλημάτων των αναπήρων και των υπεύθυνων για την δημιουργία τους.

- * Καλλιεργούν αυταπάτες, συνειδητά, κατά την γνώμη μας, προβάλλοντας διάφορες επιμέρους σωστές διαπιστώσεις και προτάσεις, που δεν βγαίνουν έξω από τα πλαίσια αυτής της πολιτικής, που είναι η μήτρα, που γεννάει και αναπαράγει αυτά τα προβλήματα.

- * Βέβαια δεν περιμέναμε να ήταν διαφορετικά, μιάς και οι γενικότερες στρατηγικές επιλογές αυτών των Κομμάτων αποδέχονται τις βασικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- * Ενδιαφέρονται για την κάλυψη των δεικτών της Λισσαβώνας και την προώθηση της λογικής του ανταγωνισμού. Στήριξαν και στηρίζουν, είτε από θέση κυβερνητικής εξουσίας, είτε από θέση συμπολιτευόμενης αντιπολίτευσης, τους βασικούς άξονες της πολιτικής όλα αυτά τα χρόνια.

Ακούστηκαν εκκλήσεις «για ξεπέραςμα των μικροκομματικών σκοπιμοτήτων», απόψεις ότι «τα προβλήματα των αναπήρων δεν έχουν χρώμα» κ.λπ..

Όμως, η ανταγωνιστικότητα και η καπιταλιστική κερδοφορία, είναι οι αμείλικτοι εχθροί των εργαζομένων και των αναπήρων.

Τα προβλήματα των αναπήρων, δεν μπορούν να αποσπαστούν από την πολιτική, που ασκεί σήμερα η κυβέρνηση, που δεν είναι άλλη από αυτή που άσκησε - πιθανά με κάποιες αποχρώσεις - η προηγούμενη του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Δεν γίνεται να υποβαθμίζεται και να ιδιωτικοποιείται η Κοινωνική Ασφάλιση, η υγεία, η πρόνοια, η παιδεία, η ειδική αγωγή, πλήττοντας καίρια την ποιότητα ζωής, τα δικαιώματα των εργαζόμενων, των αγροτών, των μισθωτών επιστημόνων, των αυτοαπασχολούμενων και οι ανάπηροι να μένουν αλώβητοι.

Τουναντίον, οι ανάπηροι, οι χρονίως πάσχοντες και οι οικογένειες τους από τα φτωχά λαϊκά στρώματα, βιώνουν με τον πιο δραματικό τρόπο τις αναδιαρθρώσεις, που στο όνομα της ανταγωνιστικότητας και των δεικτών του Συμφώνου Σταθερότητας και της Λισσαβώνας, αφαιρούνται κατακτήσεις και δικαιώματα, μειώνονται οι δημόσιες κοινωνικές δαπάνες, ιδιωτικοποιείται η υγεία, η πρόνοια, η παιδεία, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η μεγιστοποίηση της κερδοφορίας μιας χούφτας μεγαλοεπιχειρηματιών.

Σαν κόμμα:

- Καλούμε τους ανάπηρους και τις οικογένειές τους να μην έχουν αυταπάτες.
- Στα πλαίσια αυτής της ταξικής πολιτικής, προς όφελος του κεφαλαίου, δεν μπορούν τα προβλήματα τους να λύνονται, οι σύγχρονες ανάγκες τους να καλύπτονται.
- Τα προβλήματα θα οξύνονται, θα πολλαπλασιάζονται και η κατάσταση θα χειροτερεύει.
- Οι λύσεις των προβλημάτων τους είναι στον αντίποδα της εφαρμοζόμενης αντιλαϊκής πολιτικής. Χρειάζεται σκληρός αγώνας, μαζί με τα άλλα λαϊκά στρώματα, που πλήττονται απ' αυτή την πολιτική, για να αποσπαστούν κατακτήσεις, έστω προσωρινά, στην προοπτική της οριστικής λύσης.
- Για να δοθούν ολοκληρωμένες λύσεις, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες τους, χρειάζεται αλλαγή των συσχετισμών. Αδυνάτισμα ουσιαστικό των κομμάτων, που εφαρμόζουν αντιλαϊκή πολιτική και των στηριγμάτων τους στο συνδικαλιστικό κίνημα της εργατικής τάξης και των αναπήρων.

- Για να μπορέσει να προχωρήσει η συγκρότηση μιας πανίσχυρης λαϊκής συμμαχίας, ενός λαϊκού μετώπου, για να επιβάλει την ανατροπή αυτής της πολιτικής, οικοδομώντας τη λαϊκή εξουσία και λαϊκή οικονομία, με κοινωνικοποίηση των βασικών μέσων παραγωγής, με εργαλείο τον κεντρικό σχεδιασμό και τον κοινωνικό έλεγχο, που στο κέντρο τους θα έχουν τον άνθρωπο και την ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών του.

Βασικές κριτικές παρατηρήσεις στους άξονες της έκθεσης

A. Στην τελική έκθεση, στις επιμέρους εισηγήσεις και στις παρεμβάσεις των εκπροσώπων της κυβέρνησης, εμφανίζονται τα προβλήματα (στο βαθμό που αναγνωρίζονται οι όποιες πλευρές τους), λες και είναι αυτοφυή, λες και δεν έχει κανείς την ευθύνη δημιουργίας τους.

Όταν γίνεται αναφορά σε ευθύνες, συστηματική είναι η προσπάθεια μετακύλισης της ευθύνης, στην «έλλειψη ευαισθησίας της κοινωνίας», και το πολύ-πολύ στην έλλειψη ενημέρωσης.

B. Παρά τις αναφορές σε πλευρές των προβλημάτων των αναπήρων, αυτό δε γίνεται σε όλο το βάθος και την έκταση, γιατί θα αποκαλυπτόταν η βαρβαρότητα της πολιτικής αυτής καθαυτής, που ασκείται προς όφελος του κεφαλαίου, τόσα χρόνια, από όλες τις Κυβερνήσεις.

Για την προσπάθεια μετάθεσης των ευθυνών στην κοινωνία, τα περί ευαισθησίας κ.λ.π.

Οι ανάπηροι και οι οικογένειες τους δεν είναι θύματα της «έλλειψης ευαισθησίας της κοινωνίας», αλλά της βάρβαρης αντιλαϊκής πολιτικής όλων των Κυβερνήσεων, που χρόνια εφαρμόζουν, σε βάρος του λαού μας, ιδιαίτερα των εργαζόμενων και των αναπήρων.

Αποτελέσματα αυτής της πολιτικής είναι τα 180.000 παιδιά με αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες, που βρίσκονται εκτός ειδικής αγωγής, οι 4000 νέοι παραπληγικοί, τον χρόνο, λόγω της απουσίας πολιτικής πρόληψης της αναπηρίας, προστασίας της ζωής και της ακεραιότητας των εργαζομένων στους τόπους δουλειάς, στο οδικό δίκτυο, στο σχολείο, στους χώρους ψυχαγωγίας και άθλησης.

Αποτέλεσμα της πολιτικής ενίσχυσης της επιχειρηματικής δράσης στο χώρο της υγείας είναι το ότι υπάρχουν μόνο 200 δημόσια κρεβάτια αποκατάστασης από τα 2000 που χρειαζόμαστε ως Χώρα, παγωμένα, τα τελευταία 10 χρόνια. Την ίδια στιγμή είναι σε εξέλιξη επενδύσεις δεκάδων δισεκατομμυρίων, διάφορων επιχειρηματιών, ενώ

χιλιάδες οικογένειες που λάνε ότι έχουν και δεν έχουν, κάθε χρόνο, για να δούνε τον άνθρωπο τους να ξαναπερπατήσει, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Γιατί, λοιπόν, φταίει η κοινωνία, που δεν υπάρχουν ειδικά δημόσια κέντρα στήριξης των οικογενειών των βαριά αναπήρων ή φταίει η κοινωνία για το ότι μόνο 500 παιδιά με αυτισμό από τα 30.000 πηγαίνουν σε κάποιο ειδικό κέντρο!

Δεν φταίει ο γείτονας, ούτε ο συγγενής των ΑμΕΑ για το 80% της ανεργίας στους ικανούς προς εργασία αναπήρους. Η ανεργία είναι σύμφυτη με τον καπιταλισμό, με πολλαπλάσιες αρνητικές επιπτώσεις στους ανάπηρους, μιας και οι ανάγκες μεγιστοποίησης του καπιταλιστικού κέρδους, η λεγόμενη ανταγωνιστικότητα δηλαδή, δεν επιτρέπει δημιουργία δημόσιων κέντρων αποκατάστασης, επενδύσεις για δωρεάν ειδική αγωγή και εκπαίδευση ή για εργονομικές παρεμβάσεις, προκειμένου να μπορέσει και ο ανάπηρος να ενταχθεί στην παραγωγή. Πολύ δε περισσότερο, όπου με την ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, τη κατάργηση του οκτώρου, τις ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων υπηρεσιών και επιχειρήσεων καταργούνται και στην πράξη οι ελάχιστες θέσεις εργασίας, που υπήρχαν για αναπήρους.

Για τη σημασία της ενημέρωσης της κοινωνίας

A. Στην τελική έκθεση αναγνωρίζεται η σημασία του σχολείου, των μέσων ενημέρωσης και όχι μόνο, «για το ξεπέραςμα προκαταλήψεων, ρατσιστικών προτύπων», μέσα στην κοινωνία και άλλα.

Όμως, όταν η ίδια η παιδεία, η μόρφωση, μετατρέπεται σε εμπόρευμα, αναπαράγει μέσα στα ίδια τα παιδιά, από χίλιους δυο δρόμους, τον ανταγωνισμό και τον ατομικισμό, χάνοντας η εκπαίδευση και τα τελευταία ουμανιστικά χαρακτηριστικά, που είχε. Δεν μπορούν να επιβιώσουν οι αξίες της συναδελφικότητας, της αλληλοαποδοχής, της συλλογικότητας, του αλληλοσεβασμού, της αλληλεγγύης, του αλτρουισμού.

Τα περί καλλιέργειας του εθελοντισμού δεν είναι τίποτε άλλο από ένα μέσο, προκειμένου να διευκολυνθεί το κράτος να αποποιηθεί της ευθύνης του για την αποκατάσταση των ΑμΕΑ, τη στήριξη των ηλικιωμένων και για να ενσωματωθεί κύρια η νεολαία στη λογική των καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων, διαμορφώνοντας μια σύγχρονη υποκριτική «φιλανθρωπική» αντίληψη, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα «τσάμπα» εργατικό δυναμικό στον κοινωνικό τομέα!!!

B. Αντιλαϊκός και αντιαναπηρικός ο ρόλος των ιδιωτικοποιημένων Μ.Μ.Ε.

Στην τελική έκθεση και στην ειδική εισήγηση γίνεται λόγος, για το ρόλο των Μ.Μ.Ε., τη χρήση ζωνών υψηλής τηλεθέασης και ακροαματικότητας.

Βεβαίως οι ζώνες υψηλής ακροαματικότητας και τηλεθέασης μπορούν, αν χρησιμοποιηθούν με γνώμονα το λαϊκό συμφέρον, να συμβάλουν και στην πολιτική πρόληψη των ασθενειών και της αναπηρίας, την καλύτερη ενημέρωση όλων, ιδιαίτερα των αναπήρων και των οικογενειών τους για τα δικαιώματά τους, αλλά και του χτυπήματος ρατσιστικών προτύπων και όχι μόνο.

Αυτό, όμως, προσκρούει στον ελεύθερο ανταγωνισμό, που όλα τα κόμματα του ευρωμονόδρομου αποδέχονται. Αντιβαίνει στην ελεύθερη δράση των μεγαλοκαναλαρχών, που η Ε.Ε. αλλά και η Ν.Δ. και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στηρίζουν, παρά τις όποιες διαφωνίες τους για τη μορφή, που αυτό θα έχει. Γιατί δεν συμβιβάζεται σωστή και αντικειμενική ενημέρωση, με γνώμονα το λαϊκό συμφέρον, ποιοτικά προγράμματα που να καλλιεργούν ανθρωπιστικές αξίες, με εμπορευματοποίηση των συχνοτήτων της ψυχαγωγίας και της ενημέρωσης !!!

Προσπάθεια ενοχοποίησης των γονιών των ΑμΕΑ

Στην παρέμβαση στελέχους μιας αναπηρικής οργάνωσης, που χρόνια τώρα στήριζε την διάλυση της ειδικής αγωγής, ενοχοποιούνται οι γονείς γιατί, όπως ελέχθη, «αρνούνται να αποδεχτούν το πρόβλημα και να πάνε τα παιδιά τους στο ειδικό σχολείο»!!!

Αλήθεια, αν όλοι οι γονείς ήθελαν να πάνε τα παιδιά τους σε ειδικό σχολείο θα εύρισκαν σχολείο για να τα πάνε ;

Αλλά να του δούμε και από μια άλλη σκοπιά.

Ποιος ενημέρωσε τον γονιό, που, αποσβολωμένος, στέκει μπροστά στην αναπηρία του παιδιού του, για τα δικαιώματά του; Γι' αυτή καθαυτή την αναπηρία; Πού είναι οι υπηρεσίες στήριξης της οικογένειας και του παιδιού;

Γιατί δεν ενεργοποιήθηκε ποτέ η διάταξη παλιότερου νόμου για την υποχρεωτικότητα της ειδικής αγωγής ;

Όμως, αυτό που πρώτα απ' όλα συναντά αυτός ο γονιός, μέσα στην απόγνωση του, είναι οι διάφοροι μηχανισμοί εκμετάλλευσης και εμπορευματοποίησης των αναγκών του και του ίδιου του παιδιού του. Από το σύστημα υγείας και αποκατάστασης, μέσα και έξω απ' το **δημόσιο τομέα μέχρι τις όποιες υπηρεσίες πρόνοιας, τους δήμους ή τις νομαρχίες.**

Όταν ο γονιός, κάποια στιγμή, προσεγγίσει κάποιο δημόσιο ειδικό σχολείο, αυτό που πρωτοσυναντά είναι μια απωθητική εικόνα, αφού, κατά πρώτον, τα περισσότερα έχουν τα κακά τους χάλια και, κατά δεύτερον, ακούει τα διάφορα στελέχη των υπηρεσιών πρόνοιας και ειδικής αγωγής «για την ανάγκη ένταξης του παιδιού στο κοινό σχολείο»!!! Γιατί τάχα!!! θα αποφύγει!!! «τον «ιδρυματισμό του ειδικού σχολείου, την γκετοποίηση»!!! κ.λπ..

Γιατί χρόνια τώρα «κανοναρχούνται» μ' αυτή την επιστημονικοφανή αντίληψη, μέσα από χιλιάδες ημερίδες, συνέδρια χρηματοδοτούμενα και κατευθυνόμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Υπουργείο Παιδείας, τους Δήμους και τις Νομαρχίες, που ροκάνισαν τα κονδύλια αυτών των προγραμμάτων.

Μερικές Παρατηρήσεις

Με κάποιες από τις προτάσεις ή και τις διαπιστώσεις που γίνονται στην τελική έκθεση της πλειοψηφίας, και τις επιμέρους εισηγήσεις θα μπορούσε να συμφωνήσει κανείς, όμως, τη στιγμή, που θεωρείται δεδομένο το πλαίσιο της ασκούμενης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής λειτουργούν ως άλλοθι, ως μέσο καλλιέργειας αυταπατών και αποπροσανατολισμού.

Για παράδειγμα:

A. Με την κωδικοποίηση της νομοθεσίας, με την καλύτερη ενημέρωση και συντονισμό των διαφόρων υπηρεσιών θα μπορούσε να περιοριστεί, κάπως, η τλαιπωρία, θα μπορούσαν να λύνονται κάποια επιμέρους προβλήματα, όμως τα μεγάλα προβλήματα θα παραμένουν και θα οξύνονται.

B. Για την πρόσβαση

Στην εισήγηση και στη τελική έκθεση διατυπώνονται μια σειρά προτάσεις υπό τη μορφή ευχής, με τις οποίες δεν θα μπορούσε να διαφωνήσει κανείς.

Όπως για την ανάγκη υποχρέωσης των εργολάβων να κάνουν προσβάσιμα τα δημόσια έργα και κτίρια και την ενίσχυση της προσβασιμότητας, με όλες τις μορφές

Βεβαίως, θα βοηθήσουν αυτά και ακόμα αν ενταχθούν στοιχεία προσβασιμότητας στα μαθήματα της Αρχιτεκτονικής Σχολής ή των Σχολών, που ασχολούνται με τα δομικά έργα. Όλα αυτά θα έχουν περιορισμένα αποτελέσματα, αν δεν γίνουν ανθρώπινες οι πόλεις, με το χτύπημα της εμπορευματοποίησης της γης, τη δημιουργία ελεύθερων χώρων, την ενίσχυση των δημόσιων προσβάσιμων μαζικών μέσων μεταφοράς, αν δεν επιδοτηθεί από το κράτος ο ανάπηρος να κάνει προσβάσιμο το ίδιο του το σπίτι.

Για την κάρτα αναπηρίας

Η κάρτα αναπηρίας δεν είναι ξεκομμένη από τη γενικότερη πολιτική της Κυβέρνησης και των κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, της περικοπής κρατικών δαπανών, του χτυπήματος των συντάξεων αναπηρίας και πρόωρης συνταξιοδότησης.

Προειδοποιούμε τους ανάπηρους να είναι σε εγρήγορση, γιατί η διαδικασία αυτή θα χρησιμοποιηθεί για να μειώσουν αριθμητικά τους δικαιούχους αναπηρικών συντάξεων, επιδομάτων, θεραπειών και όποιας άλλης κοινωνικής παροχής απορρέει από την ιδιότητά τους ως αναπήρων.

Μπροστά στο άνοιγμα (νέο γύρο στο χτύπημα) του ασφαλιστικού, η διαδικασία της κάρτας αναπηρίας θα χρησιμοποιηθεί για να μειωθούν στο ελάχιστο και οι αναπηρικές συντάξεις.

Τα περί διευκόλυνσης των αναπήρων -που προπαγανδίζει η Κυβέρνηση- και καταπολέμησης των ανάπηρων "μαϊμού" είναι προσχηματικά και ως τέτοια πρέπει να τα αντιμετωπίσουν οι ίδιοι οι ανάπηροι και οι οικογένειες τους.

Διεκδικητικό πλαίσιο

Το Κ.Κ.Ε. στηρίζει τις διεκδικήσεις του αγωνιστικού αναπηρικού κινήματος, του ταξικού συνδικαλιστικού κινήματος, του ΠΑ.ΜΕ, διεκδικήσεις που απαντούν στις σύγχρονες ανάγκες των εργαζόμενων, των αναπήρων, των φτωχών λαϊκών οικογενειών.

Το Κόμμα μας θα συμβάλει με όσες δυνάμεις, έχει για την προβολή και διεκδίκησή τους.

Οι διεκδικήσεις αυτές θα υιοθετηθούν και θα προβληθούν από τους αγωνιστικούς ριζοσπαστικούς συνδυασμούς, που θα στηρίξει το Κόμμα μας, στις επερχόμενες δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές.

1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

* Πολιτική πρόληψης της αναπηρίας, με μέτρα υγιεινής και ασφάλειας για τους εργαζομένους στους τόπους δουλειάς και γενικότερα προστασία της ζωής και της υγείας, στους χώρους κατοικίας, ψυχαγωγίας και άθλησης.

* Πολιτική πρόληψη, με ασφαλή και υψηλής ποιότητας δημόσια έργα, που σε συνδυασμό με μια πολιτική ενίσχυσης των δημόσιων μέσων μαζικής μεταφοράς μπορεί να οδηγήσει στη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων.

Δημόσια, δωρεάν και υψηλής ποιότητας υγεία - με την ολόπλευρη ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, με βασικό κρίκο το Κέντρο Υγείας (Κ.Υ), με κέντρα οικογενειακού προγραμματισμού, προγεννητικού ελέγχου, ενημέρωσης του πληθυσμού για την προστασία της μητρότητας, την αγωγή υγείας και για τον περιορισμό της γέννησης ανάπηρων παιδιών.

* Στο Κ.Υ, εντάσσονται πλήρεις Υπηρεσίες σχολιατρικής φροντίδας και υγείας, υπηρεσία ιατρικής της εργασίας και το κέντρο ψυχικής υγιεινής.

* Πλήρες δημόσιο δίκτυο πρώιμης και έγκαιρης διάγνωσης και κέντρων αποκατάστασης σε όλα τα επίπεδα.

* Δωρεάν παροχή όλων των απαραίτητων θεραπειών, φαρμάκων, αναλώσιμων υγειονομικών υλικών, με πλήρη και επαρκή χρηματοδότηση του συστήματος από τον κρατικό προϋπολογισμό και με ταυτόχρονη κατάργηση των κλάδων υγείας των Ασφαλιστικών Ταμείων.

* Απαγόρευση κάθε επιχειρηματικής δράσης στο χώρο της υγείας του φαρμάκου και της βιοιατρικής τεχνολογίας.

2. ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

* Όχι στην ιδιωτικοποίηση της ψυχικής υγείας και μέσω του προγράμματος «ΨΥΧΑΡΓΩΣ»!

* Δημόσια και δωρεάν ψυχική υγεία υψηλής ποιότητας, με σύγχρονες υποδομές, με βάση τις κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνικής, με πλήρη διασύνδεση του κέντρου ψυχικής υγείας με τη δημόσια ψυχιατρική κλινική ή νοσοκομείο. Εκεί που χρειάζεται, δημόσιο δίκτυο ξενώνων, οικοτροφείων και διαμερισμάτων αυτόνομης και ημιαυτόνομης διαβίωσης, με επιστημονική καθοδήγηση και βασικό προσανατολισμό την πρόληψη και την πλήρη επανένταξη στην παραγωγή και την κοινωνία.

3. ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ

* Κατοχύρωση του δικαιώματος στη δουλειά όλων των ικανών προς εργασία αναπήρων.

Με ευθύνη του κράτους να εξασφαλιστεί, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, δουλειά για όλους, με βάση τα τυπικά και ουσιαστικά τους προσόντα και τα ενδιαφέροντά τους.

Πιο συγκεκριμένα, στηρίζουμε το αίτημα του αγωνιστικού αναπηρικού κινήματος για άμεση πρόσληψη, από εφέτος, όσων αποφοιτήσουν από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τα Ε.Ε.Ε.Κ, τα Κέντρα Κατάρτισης, τα Τ.Ε.Ι. και τα Α.Ε.Ι.

Δημιουργία των ανάλογων δημόσιων υποδομών για επανένταξη στην παραγωγή, εφ' όσον το επιτρέπει η νέα τους κατάσταση και το επιθυμούν. Γι' αυτούς που μένουν ανάπηροι σε μεγαλύτερες ηλικίες ψυχολογική στήριξη και επανεκπαίδευση και άμεση απορρόφηση τους στη δουλειά.

*Ίδρυση δημόσιου δικτύου παραγωγικών προστατευομένων εργαστηρίων, για ανάπηρους, χρονίως πάσχοντες ψυχικά ασθενείς, που δεν μπορούν να ενταχθούν στη λεγόμενη ανοιχτή αγορά εργασίας. Προστατευόμενα εργαστήρια που να λειτουργούν

με κεντρικό σχεδιασμό και κοινωνικό έλεγχο και να εγγυώνται τα δικαιώματα των εργαζόμενων σ' αυτά ανάπηρων και μη.

4. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Δημόσια δωρεάν υποχρεωτική ειδική αγωγή, για όλα τα ανάπηρα παιδιά, που έχουν ανάγκη, από τον ειδικό βρεφονηπιακό σταθμό και το σχολείο όπου χρειάζεται (για τυφλούς, κωφούς, αυτισμό, μέση νοητική υστέρηση, βαριά αναπηρία) ή ειδικές τάξεις ή στήριξη με ειδικούς παιδαγωγούς στα κοινά σχολεία.

Για να βρουν, επιτέλους, το δικό τους σχολείο τα 180.000 παιδιά που, σήμερα, είναι εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας.

* Η ειδική αγωγή να ενσωματώνει τις σύγχρονες κατακτήσεις της Παιδαγωγικής. Να καλλιεργεί την αυτοπεποίθηση στο ανάπηρο παιδί, την αγάπη στη ζωή, στη γνώση, στα αγαθά του πολιτισμού.

* Να απευθύνεται με τον ποιο εξειδικευμένο επιστημονικό τρόπο και στις ποιο βαριές κατηγορίες αναπήρων, όπως είναι ο αυτισμός, η νοητική υστέρηση οι πολλαπλές αναπηρίες.

* Μέτρα για τη στήριξη των αναπήρων μαθητών, φοιτητών – σπουδαστών. Δωρεάν παροχή συγγραμμάτων στη γραφή Braille, ή σε μεγέθυνση για αυτούς με μερική όραση, δωρεάν παροχή ειδικών τεχνικών βοηθημάτων, προσβάσιμα σχολεία και Πανεπιστήμια, με ότι αυτό συνεπάγεται στους χώρους, τις βιβλιοθήκες, στα συστήματα πληροφορικής.

* Πλήρες δίκτυο υπηρεσιών διερμηνείας για τους κωφούς φοιτητές και σπουδαστές, σε όλα τα Τ.Ε.Ι. και Α.Ε.Ι..

* Η ειδική αγωγή να προβλέπει συγκεκριμένα και να σχεδιάζει την ένταξη των παιδιών αυτών στην παραγωγή. Ειδικός εργονομικός σχεδιασμός και μέτρα, που θα φροντίζουν να γίνονται προσαρμογές στις υπηρεσίες και επιχειρήσεις για να είναι δυνατή η ένταξη νέων ανάπηρων στη δουλειά. Ειδική αγωγή, που να συμβάλει στην ανάπτυξη του ειδικού μαζικού αθλητισμού και της πολιτιστικής δημιουργίας.

5. ΠΡΟΝΟΙΑ

* Ίδρυση δημόσιου τεχνολογικού παραγωγικού ινστιτούτου για την έρευνα, παραγωγή, εισαγωγή και δωρεάν διάθεση όλων των ειδικών τεχνικών βοηθημάτων για αναπήρους, χρήσιμων για την εκπαίδευση τους, την επαγγελματική τους αποκατάσταση και τη βελτίωση της ποιότητας της καθημερινή τους ζωής.

* Δημόσια κέντρα, ημέρας κλειστής ή ανοιχτής, προσωρινής ή μόνιμης παραμονής για παιδιά σε κρίση, παιδιά με αυτισμό, βαριά νοητική υστέρηση, ψύχωση και πολλαπλά ανάπηρα παιδιά.

* Κοινωνικές υπηρεσίες, που θα στηρίζουν ολόπλευρα το νέο ζευγάρι ή το γονιό, που μόνος του μεγαλώνει ανάπηρο παιδί ή έχει στην ευθύνη του χρονίως πάσχοντα.

* Συγκεκριμένος προγραμματισμός με μέτρα, τα οποία θα στηρίζουν την οικογένεια του ανάπηρου ζευγαριού, που απέκτησε παιδί.

* Ίδρυση ειδικών δημόσιων ιατροκοινωνικών κέντρων διάγνωσης και ψυχολογικής στήριξης του ζευγαριού, ώστε να προσαρμοστεί, με σωστό τρόπο, στη νέα κατάσταση, όταν μαθαίνει ότι το παιδί έχει χρόνιο πρόβλημα ή αναπηρία.

* Οι οικογένειες των μεταναστών και πολιτικών προσφύγων, οι νέοι άνθρωποι που ανήκουν σε μειονότητες, είτε έχουν είτε δεν έχουν κάρτα παραμονής, καθώς και τα παιδιά τους να έχουν δικαιώματα στην δωρεάν Εκπαίδευση, Υγεία και Πρόνοια.

6. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

* Δημιουργία σύγχρονου Γ.Ο.Κ., που να επιβάλει την προσβασιμότητα σε όλες τις νέες κατασκευές, δημόσιες και ιδιωτικές, υποχρεώνοντας παράλληλα τις όποιες δυνατές εργονομικές προσαρμογές στις ήδη υπάρχουσες και στο δομημένο περιβάλλον.

* Ανθρώπινες πόλεις με πράσινο, ελεύθερους χώρους, άνετα πεζοδρόμια, προτεραιότητα στην ανάπτυξη δημόσιων ασφαλών και φτηνών μέσων μαζικής μεταφοράς, και γενικότερα πόλεις που να σέβονται τον άνθρωπο, το παιδί, τον ηλικιωμένο και ιδιαίτερα τον ανάπηρο.

* Επιδότηση από το κράτος, το ύψος της οποίας να καλύπτει πλήρως τις αναγκαίες εργονομικές προσαρμογές για τα σπίτια των κινητικά αναπήρων.

7. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ – ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

* Μέτρα στήριξης της νέας ανάπηρης με βάση την ιδιαιτερότητά της, αλλά και του νέου, με κέντρα πολιτισμού, ψυχαγωγίας και αθλητισμού, πλήρως προσβάσιμα.

* Ανάπτυξη μαζικού ειδικού αθλητισμού, που θα απευθύνεται σε όλους τους ανάπηρους, στηριγμένου στο δημόσιο ειδικό σχολείο και τη γειτονιά. Ανάπτυξη ειδικού αθλητισμού απαλλαγμένου από μεγαλοπαράγοντες, από τους ψευτο-φιλόανθρωπους και τους χορηγούς.

* Προσβάσιμες όλες οι αθλητικές εγκαταστάσεις και δωρεάν χρήση από ανάπηρους σε όλη την Ελλάδα.

8. ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Όχι στο "διαίρει και βασίλευε".

Ενοποίηση όλων των επιδομάτων αναπηρίας σε ένα. Μετατροπή του σε κοινωνική σύνταξη και επέκταση σε κατηγορίες αναπήρων, που, σήμερα, δεν παίρνουν (ημιπληγικούς, κωφούς, από 18 έως 65 ετών, πάσχοντες από γεροντική άνοια και μια σειρά εκφυλιστικές ασθένειες).

Η Κοινωνική σύνταξη που διεκδικούμε για το 2006 να κλιμακώνεται ως εξής:

- Για εργαζόμενους και συνταξιούχους, με πλήρη σύνταξη, τα 650 ευρώ.
- Για άνεργους, ανίκανους προς εργασία και ανασφάλιστους τα 1050 ευρώ. Τα ποσά αυτά να προσαυξάνονται για τις πιο βαριές κατηγορίες, όπως είναι οι τετραπληγικοί, αυτισμός, βαριά νοητική υστέρηση, πολλαπλά ανάπηροι.
- Η πρόταση αυτή πατάει πάνω στις ανάγκες και συνυπολογίζει το όριο φτώχειας.

9. ΕΚΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΗΡΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

- Ψήφιση ειδικού συνδικαλιστικού νόμου, που να διέπει τη λειτουργία των αναπηρικών οργανώσεων. Νόμος, που θα επιβάλει την εκκαθάριση των μητρώων από ανάπηρους και οργανώσεις μαϊμού, φίλους και φιλόδημους!!! Εκλογές σε όλα τα όργανα, με την απλή αναλογική και την παρουσία δικαστικού αντιπροσώπου. Μέλη στις αναπηρικές οργανώσεις να γίνονται αποδεδειγμένα ανάπηροι ή γονείς και κηδεμόνες, με πιστοποιητικά υγειονομικών επιτροπών, από ένα ποσοστό αναπηρίας και πάνω και η ψήφος να είναι αποκλειστικά προσωπική.

Τεράστια ήταν η συνεισφορά των σοσιαλιστικών χωρών, στον τομέα της ανάπτυξης και διεύρυνσης των δικαιωμάτων των αναπήρων. Κατακτήσεις που ανάγκασαν και τις καπιταλιστικές χώρες, σε παραχωρήσεις στο αναπηρικό κίνημα.

Μπορεί σε σας να είναι πιο γνωστά τα διάφορα μέτρα για τους τυφλούς ή για τους κωφούς.

Όμως, ξεχωριστή ήταν η συνεισφορά στις βαριές κατηγορίες των πολλαπλά αναπήρων, στην νοητική υστέρηση, στον αυτισμό.

Παγκόσμιας αναγνώρισης είχαν τα κέντρα αποκατάστασης των κινητικά αναπήρων, στην πρώην Σοβιετική Ένωση, την Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας, την Ουγγαρία, αλλά και στη γειτονική μας Βουλγαρία.

Οι εργονομικές υπηρεσίες είχαν φτάσει σε τέτοιο επίπεδο, που ολόκληρα εργοστάσια είχαν σχεδιαστεί, κατασκευαστεί και λειτουργούσαν αποκλειστικά από

ανάπηρους. Βεβαίως, υπήρχε και η εξατομικευμένη προσαρμογή του αναπήρου στον χώρο δουλειάς.

Γιατί δεν αρκεί η εκπαίδευση στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, αυτό που χρειάζεται είναι η συγκεκριμένη προσαρμογή του αναπήρου στην παραγωγική διαδικασία ενός εργοστάσιου ή τη λειτουργία μιας υπηρεσίας.

Μπορεί να πει κάποιος ότι, σε κάποιο τομέα, υστερούσαν, όμως δεν μπορεί να αμφισβητήσει κανένας, ότι άνοιξαν δρόμους σε ολόκληρη την ανθρωπότητα στον τομέα αυτό των δικαιωμάτων, αλλά και ότι είχαν στη διάθεση όλων των αναπήρων ό,τι είχαν ανάγκη.

Η Κούβα, σήμερα, του σοσιαλισμού είναι φωτεινό παράδειγμα -παρά τον αποκλεισμό- και στον τομέα αυτό.

VI. ΣΥΝΟΨΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

VI. ΣΥΝΟΨΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Επιμέλεια: Ελευθερία Μπερνιδάκη – Άλντους

I. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

1. Σύσταση Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής στη Βουλή για τα Αναπηρικά Θέματα.

Στη Βουλή των Ελλήνων δεν λειτουργεί Μόνιμη Επιτροπή, με αντικείμενο τα προβλήματα των πολιτών με αναπηρία, με αποτέλεσμα η διάσταση της αναπηρίας να αντιμετωπίζεται αποσπασματικά, στο πλαίσιο των κοινοβουλευτικών εργασιών. Η σύσταση Μόνιμης Επιτροπής στη Βουλή για τα αναπηρικά θέματα κρίνεται απαραίτητη στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού της ελληνικής νομοθεσίας, σχετικά με τα θέματα της αναπηρίας, αλλά και στην εναρμόνιση της με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές απαιτήσεις.

2. Κωδικοποίηση Υφιστάμενης Νομοθεσίας που Αναφέρεται στα ΑμεΑ.

Η κωδικοποίηση των κείμενων διατάξεων, που αφορούν στην απόκτηση της ιδιότητας του αναπήρου και τα συνακόλουθα πλεονεκτήματα, που συνδέονται με αυτή, κρίνεται απαραίτητη. Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο προστασίας των ατόμων με αναπηρία είναι ευρύτατο και ιδιαίτερα πολύπλοκο, καθώς περιλαμβάνει διατάξεις διάσπαρτες σε νομοθετήματα ποικίλου ενδιαφέροντος και περιεχομένου. Έτσι, το υφιστάμενο πλαίσιο καθίσταται δυσλειτουργικό για τη διοίκηση και οι ίδιοι οι πολίτες με αναπηρία αντιμετωπίζουν έλλειμμα πληροφόρησης, ως προς τα δικαιώματά τους.

3. Λειτουργία του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ατόμων με Αναπηρίες, το οποίο ιδρύθηκε με το νόμο 3106/2003.

Η λειτουργία του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ατόμων με Αναπηρίες, που ιδρύθηκε με το νόμο 3106/2003, μπορεί να αποτελέσει το σημείο αναφοράς στις σχέσεις κράτους και πολίτη με αναπηρία. Ο συγκεκριμένος φορέας μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στο συντονισμό των εμπλεκομένων με τα αναπηρικά θέματα φορέων του δημοσίου, καθώς και στον έλεγχο εφαρμογής των σχετικών μέτρων και δράσεων, με στόχο τη συνολική αντιμετώπιση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία.

4. Σύσταση Γενικής Γραμματείας Ισότητας για τα ΑμεΑ.

Είναι αναγκαία η σύσταση ενός αξιόπιστου κεντρικού φορέα, που θα στηρίζει, ως επιστημονικός σύμβουλος σε θέματα ΑμεΑ, την Πολιτεία και θα συμμετέχει στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση των δράσεων και των μέτρων στην προσπάθεια κατοχύρωσης ίσων ευκαιριών πρόσβασης για τα ΑμεΑ σε όλα τα αγαθά της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού, της ζωής. Η σύσταση Γενικής Γραμματείας μπορεί να λειτουργήσει στο πρότυπο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, που λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

II. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1. Σύσταση Ειδικής Γραμματείας Ειδικής Αγωγής στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Στην προσπάθεια ουσιαστικής μεταρρύθμισης της εκπαίδευσης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κρίνεται αναγκαία η αναβάθμιση της υφιστάμενης Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής, η οποία εντάσσεται διοικητικά στη Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Αναβάθμιση του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος θεσμικός φορέας για την επεξεργασία και υποβολή προτάσεων για θέματα Ειδικής Αγωγής, καθώς και για τη χάραξη κατευθύνσεων για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής σε θέματα ειδικής αγωγής. Η ενίσχυση του συμβουλευτικού ρόλου του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου θα επιδράσει καθοριστικά στη βελτίωση της ειδικής αγωγής στη χώρα μας.

3. Ίδρυση Νέων Κέντρων Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.) και Περαιτέρω Στελέχωση των Υπαρχόντων με Εξειδικευμένο Προσωπικό.

Τα Κέντρα Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία τους, καθώς και στην έγκαιρη αξιολόγηση των ενδιαφερομένων, εξαιτίας των ελλείψεων τους σε εξειδικευμένο προσωπικό.

4. Νομοθετική Αναγνώριση της Γραφής Braille, ως Επίσημης Γραφής των Τυφλών.

Η θεσμική κατοχύρωση της γραφής Braille, ως επίσημης γραφής των τυφλών, θα βελτιώσει την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και, συνακόλουθα, τις δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης των τυφλών.

5. Θεσμοθέτηση Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας και της Γραφής Braille.

Τα πιστοποιητικά επάρκειας της ελληνικής νοηματικής γλώσσας και της γραφής Braille χορηγούνται στη χώρα μας, χωρίς να ελέγχονται για την αξιοπιστία τους από την Πολιτεία.

6. Σύσταση Ειδικού Φορέα Ελέγχου Προδιαγραφών Προσβασιμότητας και Λειτουργικότητας των Σχολικών Δομών Ειδικής Αγωγής.

Κρίνεται αναγκαία η βελτίωση των υποδομών προσβασιμότητας, στο σύνολο των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής, οι οποίες στην πλειοψηφία τους δεν διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές για τη φιλοξενία και εκπαίδευση μαθητών, με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

7. Δημιουργία Προγραμμάτων Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σε Θέματα Ειδικής Αγωγής.

Στην πλειοψηφία τους, οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και το ειδικό και βοηθητικό προσωπικό, δεν έχουν επαρκή επιστημονική κατάρτιση και επιμόρφωση σε θέματα ειδικής αγωγής.

8. Καθιέρωση Ειδικού Κριτηρίου Αξιολόγησης των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Σχετικά με το Βαθμό Προσβασιμότητας τους και Σχετικά με τις Υπηρεσίες που Παρέχουν προς τους Φοιτητές με Αναπηρία, στο Πλαίσιο της Διαδικασίας Αξιολόγησης των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα πρέπει να αξιολογούνται για την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν, προκειμένου οι φοιτητές με αναπηρία να μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους για ισότιμη πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και να είναι αποδέκτες εκπαίδευσης, ίδιας ποιότητας, με εκείνη που παρέχεται σε όλους τους φοιτητές.

9. Δημιουργία Ειδικής Υπηρεσίας σε κάθε Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας, με Αρμοδιότητα την Επίλυση Προβλημάτων στην Εκπαίδευση των Φοιτητών με Αναπηρία.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παρουσιάζεται έλλειψη κατάλληλου υποστηρικτικού υλικού για τους φοιτητές και σπουδαστές με αναπηρία, καθώς και μεγάλη έλλειψη υποδομών προσβασιμότητας.

III. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1. Θέσπιση Ισχυρότερων Κινήτρων (Φορολογικών κ.λπ.) προς τις Ιδιωτικές Επιχειρήσεις για την Πρόσληψη και Απασχόληση Εργαζομένων με Αναπηρία.

Η πολιτεία, στο πλαίσιο των πολιτικών ενσωμάτωσης των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας, πρέπει να παρέχει συγκεκριμένα οικονομικά κίνητρα προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις για την πρόσληψη εργαζομένων με αναπηρία, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις, που η απασχόληση τους προϋποθέτει εύλογες προσαρμογές στο χώρο εργασίας και κατά συνέπεια ιδιαίτερο οικονομικό κόστος για τον εργοδότη.

2. Αναθεώρηση του Κανονιστικού Πλαισίου (ν. 2643/1998) για τις Προσλήψεις των ΑμεΑ στο Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα προς την Κατεύθυνση του Διαχωρισμού των Διαδικασιών Προσλήψεων Εργαζομένων με Αναπηρία από τις Υπόλοιπες Κατηγορίες Προστατευόμενων Προσώπων του Νόμου (πολύτεκνους, αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης κ.λ.π.).

Τα ΑμεΑ, ως ιδιαίτερη προστατευόμενη ομάδα στο πλαίσιο του νόμου 2643/1998, παρουσιάζουν πολλά στοιχεία ανομοιογένειας, λόγω κυρίως μιας ευρείας κλίμακας διαφορετικών δεξιοτήτων, δυνατοτήτων, αλλά και αναγκών. Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου απασχόλησης, ώστε αυτό να ρυθμίσει, διακριτά και ανάλογα με τις ειδικότερες ανάγκες κάθε κατηγορίας αναπηρίας, την πρόσβαση στην απασχόληση, με στόχο τη λειτουργική αξιοποίηση των προσόντων του κάθε ατόμου με αναπηρία. Περαιτέρω, η συμπερίληψη, στην ίδια διαδικασία προσλήψεων πολλών προστατευόμενων ομάδων δημιουργεί, από μόνη της, περιπλοκές στη λειτουργία του συστήματος, καθώς οι προστατευόμενες ομάδες δεν έχουν, κατ' ανάγκη, κοινά χαρακτηριστικά και ανάγκες.

3. Ενίσχυση των Υπηρεσιών Ενημέρωσης του Ο.Α.Ε.Δ. προς τα ΑμεΑ Σχετικά με τις Προσφερόμενες Δυνατότητες Απασχόλησης τους.

Οι ευκαιρίες απασχόλησης, που παρέχονται για τα ΑμεΑ, μέσω του Ο.Α.Ε.Δ., πρέπει να δημοσιοποιούνται με προσβάσιμο και φιλικό τρόπο προς όλες τις

κατηγορίες αναπηρίας. Όπως επισημαίνεται σε ειδική έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη (Ιούνιος 2005), ένας μεγάλος αριθμός ανέργων με αναπηρία δεν έχουν επαρκή ενημέρωση για τα δικαιολογητικά, που απαιτούνται για την πρόσληψη τους, με αποτέλεσμα πολλές αιτήσεις να απορρίπτονται, λόγω έλλειψης των απαραίτητων δικαιολογητικών.

4. Δημιουργία Εξειδικευμένων Προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για τα ΑμεΑ.

Η πρόσβαση των ΑμεΑ στην απασχόληση δεν συνδέεται στη χώρα μας με την εκπαίδευση και την εξειδίκευση τους, ώστε να εντάσσονται ισότιμα στην αγορά εργασίας. Οι πολιτικές ενσωμάτωσης των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας πρέπει να βασίζονται σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης, που στόχο θα έχουν την εξατομικευμένη προσωπική υποστήριξη τους και θα ανταποκρίνονται στις σύγχρονες συνθήκες οργάνωσης της εργασίας.

IV. ΥΓΕΙΑ – ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

1. Καθιέρωση Κάρτας Αναπηρίας.

Στο πλαίσιο της πολιτικής περιορισμού της γραφειοκρατίας στο δημόσιο τομέα, κρίνεται αναγκαία η δημιουργία κάρτας αναπηρίας, η καθιέρωση της οποίας μπορεί να συμβάλει στην ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών με αναπηρία στις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες.

2. Θέσπιση Εθνικού Μητρώου Αναπήρων και Καταγραφή όλων των Πολιτών με Αναπηρία.

Η δημιουργία Εθνικού Μητρώου ΑμεΑ μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη χάραξη στοχευμένων πολιτικών για τα ΑμεΑ, στο πλαίσιο της εκάστοτε αναπηρίας, καθώς και στο πλαίσιο κάθε περιφέρειας της χώρας ξεχωριστά. Περαιτέρω, η ασάφεια του υφιστάμενου Συστήματος Αξιολόγησης, καθώς και η καταγραφή των ΑμεΑ σε πληροφοριακά συστήματα, μη εμποτευόμενα από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, συντελούν στην αδυναμία της χώρας μας να παράγει στατιστικά στοιχεία και να ενημερώνει ανάλογα, όπως έχει υποχρέωση, την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας.

3. Αναθεώρηση του Συστήματος Αξιολόγησης και Ταξινόμησης των Αναπηριών από τις Υγειονομικές Επιτροπές στη Βάση του Διεθνούς Συστήματος Ταξινόμησης της Λειτουργικότητας, Αναπηρίας και Υγείας του Παγκόσμιου

Οργανισμού Υγείας (International Classification of Functioning, Disability and Health-I.C.F.).

Στη χώρα μας, το ισχύον σύστημα εστιάζεται μόνο στην ποσοστοποίηση της αναπηρίας, χωρίς ακριβή περιγραφή της και χωρίς να τη διαχωρίζει από τη νόσο, η οποία δεν οδηγεί πάντοτε στο ίδιο επίπεδο αναπηρίας. Επιπλέον, το υπάρχον σύστημα αξιολόγησης της αναπηρίας, το οποίο δεν είναι συμβατό προς τα διεθνώς αποδεκτά συστήματά ταξινόμησης και αξιολόγησης, δημιουργεί σημαντικές δυσχέρειες στην εφαρμογή πολιτικών στήριξης των ΑμεΑ από την πλευρά του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και των συναρμόδιων φορέων της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

4. Ισόβια Αναγνώριση της Αναπηρίας, σε Περιπτώσεις Νόσων που Έχουν Προκαλέσει Χρόνιες, μη Αναστρέψιμες, Σοβαρές και Βαρείς Αναπηρίες.

Σύμφωνα με την υφιστάμενη διαδικασία, τα ΑμεΑ με σοβαρές και μη αναστρέψιμες αναπηρίες καλούνται προς επανεξέταση από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές, σε μη εύλογα χρονικά διαστήματα, με συνέπεια την ηθική, σωματική και οικονομική τους ταλαιπωρία.

5. Θεσμοθέτηση Ταχύτερων Διαδικασιών Πρόσληψης, με Κριτήρια Α.Σ.Ε.Π., για την Άμεση Στελέχωση των Κέντρων Υποστήριξης Ατόμων με Αναπηρίες (Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.Μ.Ε.Α.) και των Κέντρων Αποθεραπείας Φυσικής και Κοινωνικής Αποκατάστασης (Κ.Α.Φ.Κ.Α.).

Παρόλο που τα περισσότερα Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.Μ.Ε.Α. και Κ.Α.Φ.Κ.Α. διαθέτουν υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό και θα μπορούσαν να βοηθήσουν ουσιαστικά την καλύτερευση της ζωής των αναπήρων, οι χρονοβόρες, συχνά, διαδικασίες προσλήψεων, μέσω του Α.Σ.Ε.Π., δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα στη στελέχωση τους με εξειδικευμένο προσωπικό, γεγονός που συνεπάγεται αρνητικές επιπτώσεις στις προσπάθειες βελτίωσης των υπηρεσιών που παρέχουν.

6. Θέσπιση Κέντρων Θεραπευτικής Υποστήριξης των ΑμεΑ και των Οικογενειών τους, σε όλα τα Δημόσια Νοσοκομεία της Χώρας.

Η διεθνής εμπειρία έχει αποδείξει ότι η παροχή της κατάλληλης υποστήριξης προς τα ΑμεΑ και προς την οικογένεια τους μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στην εξάλειψη του φόβου και των ενοχών, που συνοδεύουν κάθε διάγνωση αναπηρίας, αλλά και στην καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή της θεραπείας. Τα κέντρα θεραπευτικής υποστήριξης κρίνεται απαραίτητο να στελεχώνονται με ψυχολόγους και ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό με σκοπό αφ' ενός να συμπαρασταθούν στην

αποδοχή του γεγονότος της αναπηρίας και αφ' ετέρου να βοηθήσουν στην καλύτερη αξιοποίηση των προσφερομένων μεθόδων θεραπείας.

7. Ενίσχυση των Προγραμμάτων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με την Συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως το «Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι» και Στελέχωση τους με Εξειδικευμένο Ιατρικό Προσωπικό.

Μέσω προγραμμάτων, όπως το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, ανακουφίζοντας τα ΑμεΑ και τις οικογένειές τους, στο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας, χωρίς να απαιτούνται περιττές ταλαιπωρίες και μετακινήσεις για τα ΑμεΑ.

8. Εισαγωγή Επιλεγόμενου Μαθήματος στις Ιατρικές Σχολές Σχετικά με τις Ιδιαίτερες Ανάγκες των ΑμεΑ.

Οι Ιατρικές Σχολές, μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των «αυριανών» ιατρών για τις ιδιαίτερες ανάγκες των ασθενών, με προβλήματα αναπηρίας, ώστε να διευκολύνεται η πληρέστερη επικοινωνία μεταξύ ιατρού και ασθενούς, καθώς και η σωστή παροχή ιατρικής βοήθειας.

V. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

1. Εισαγωγή Ειδικού Μαθήματος στις Αρχιτεκτονικές Σχολές με Αντικείμενο τις Ιδιαίτερες Ανάγκες Προσβασιμότητας των ΑμεΑ στο Δομημένο Περιβάλλον.

Η κατασκευή προσβάσιμων υποδομών στο δομημένο περιβάλλον απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις, ώστε κάθε δημόσιο έργο να είναι λειτουργικό προς τους πολίτες με κινητικές αναπηρίες. Η προσβασιμότητα ιδιαίτερα στα δημόσια έργα είναι δικαίωμα όλων των πολιτών. Απουσία προσβασιμότητας και έλλειψη αυτόνομης κίνησης στο δομημένο περιβάλλον σημαίνει για τον πολίτη με αναπηρία αποκλεισμό από την κοινωνική και οικονομική ζωή.

2. Ένταξη του Κριτηρίου της Προσβασιμότητας σε όλους τους Διαγωνισμούς Κατασκευής Δημοσίων Έργων και Προμηθειών Αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού.

Η πολιτεία υποχρεούται στην κατασκευή έργων, που θα ενσωματώνουν την διάσταση της καθολικής προσβασιμότητας στον πυρήνα του σχεδιασμού τους.

Μεταγενέστερες παρεμβάσεις σε ένα δημόσιο έργο για να γίνει προσβάσιμο, συνεπάγονται μεγαλύτερο οικονομικό κόστος, τη στιγμή, που θα μπορούσε αυτό να σχεδιασθεί, από την αρχή, με τις κατάλληλες υποδομές.

3. Θέσπιση Αυστηρών Κυρώσεων στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας για τους Οδηγούς που Σταθμεύουν σε Ράμπες ή Χώρους Στάθμευσης για ΑμεΑ.

Κρίνεται αναγκαία η ισχυρότερη αστυνόμευση των υποδομών προσβασιμότητας. Ο κώδικας οδικής κυκλοφορίας πρέπει να εξαντλεί την αυστηρότητα του, με συγκεκριμένες κυρώσεις, προς τους ασυνείδητους οδηγούς, οι οποίοι σταθμεύουν, παρανόμως, σε υποδομές προσβασιμότητας, που προορίζονται για τα άτομα με αναπηρία.

4. Εφαρμογή Ολοκληρωμένων Οπτικοακουστικών Συστημάτων Πληροφόρησης στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς για τα ΑμεΑ.

Η απουσία ολοκληρωμένων συστημάτων οπτικοακουστικής αναγγελίας των δρομολογίων και των επιμέρους στάσεων, εντός και εκτός των μέσων μαζικής μεταφοράς, καθιστά την αυτόνομη χρήση τους ιδιαίτερα δυσχερή από τους πολίτες με σοβαρά προβλήματα ακοής και όρασης.

5. Συστηματική Ενημέρωση και Εκπαίδευση του Προσωπικού που Εργάζεται στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς για τις Ιδιαίτερες Ανάγκες των Επιβατών με Αναπηρία.

Κρίνεται επιβεβλημένη η οργανωμένη ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού που εργάζεται στα μέσα μαζικής μεταφοράς, ιδιαίτερα των οδηγών, για τις ιδιαίτερες ανάγκες των επιβατών με αναπηρία.

6. Βελτίωση των Υποδομών Προσβασιμότητας των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς Ιδιαίτερα στην Περιφέρεια της Χώρας.

Χωρίς προσβάσιμες συγκοινωνίες τα άτομα με αναπηρία δεν έχουν τη δυνατότητα να μετακινηθούν, με συνέπεια η ελευθερία κίνησης τους να περιορίζεται σημαντικά. Ενώ στην Αθήνα παρατηρείται σημαντική βελτίωση των υποδομών προσβασιμότητας στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, στην περιφέρεια της χώρας παρουσιάζονται σημαντικές ελλείψεις στις σχετικές υποδομές.

VI. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

1. Σύνδεση της Αδειοδότησης των Ραδιοτηλεοπτικών Μέσων με το Βαθμό Προσβασιμότητας των Προγραμμάτων τους προς τα ΑμεΑ.

Παρατηρείται ότι οι περισσότεροι τηλεοπτικοί σταθμοί δεν παρέχουν προσβάσιμα προγράμματα προς τους τηλεθεατές με σοβαρά προβλήματα ακοής και όρασης (π.χ. προγράμματα με τη χρήση νοηματικής γλώσσας, μεταγλωττισμένες ξενόγλωσσες εκπομπές και ταινίες, που να επιτρέπουν την παρακολούθησή τους από τους τυφλούς), καταπατώντας, ευθέως, το δικαίωμα αυτής της ιδιαίτερης κατηγορίας πολιτών στην ενημέρωση και την ψυχαγωγία.

2. Αυστηρή Εφαρμογή των Ρυθμίσεων του Νόμου 2328/1995 που Υποχρεώνει τα Τηλεοπτικά Κανάλια να Μεταδίδουν Καθημερινά Ένα Τουλάχιστον Δελτίο Ειδήσεων στη Νοηματική Γλώσσα, καθώς και να Περιλαμβάνουν στο Πρόγραμμά τους Ενημερωτικό ή Ψυχαγωγικό Πρόγραμμα στη Νοηματική Γλώσσα.

Η πλειοψηφία των τηλεοπτικών σταθμών δεν εφαρμόζει πλήρως τον νόμο 2328/1995, που τους υποχρεώνει να μεταδίδουν δελτία ειδήσεων και προγράμματα στη νοηματική γλώσσα, συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας. Κρίνεται αναγκαίο το Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, να διεξάγει τακτικούς ελέγχους για την εφαρμογή των σχετικών ρυθμίσεων, καθώς και να τιμωρεί αυστηρά τα τηλεοπτικά κανάλια που δεν συμμορφώνονται με την κείμενη νομοθεσία.

3. Εισαγωγή Μαθήματος με Αντικείμενο τις Ιδιαίτερες Ανάγκες των ΑμεΑ, στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της μαθητικής κοινότητας, μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, απέναντι στη διαφορετικότητα της ανθρώπινης κατάστασης μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη διαμόρφωση ενός πολιτισμού αποδοχής, στο πλαίσιο του οποίου, οι πολίτες με αναπηρία θα αντιμετωπίζονται ως ισότιμοι πολίτες και όχι ως ασθενείς και αντικείμενα οίκτου.

4. Ευαισθητοποίηση και Ενημέρωση της Ελληνικής Κοινωνίας για τις Ιδιαίτερες Ανάγκες και Ικανότητες των ΑμεΑ με τη βοήθεια των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Στη χώρα μας, οι πολίτες με αναπηρία αντιμετωπίζονται, συχνά, ως ασθενείς και άτομα, που χρειάζονται ελεημοσύνη. Βασική αιτία δημιουργίας αυτών των στερεοτύπων και των αρνητικών προκαταλήψεων, στις περισσότερες περιπτώσεις,

είναι η εσφαλμένη ενημέρωση του πολίτη, καθώς και η ανεπαρκής ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, σχετικά με τα αναπηρικά θέματα και με τις ιδιαίτερες ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Η άγνοια γεννά φόβο και προκατάληψη, ενώ η σωστή ενημέρωση για την πραγματική κατάσταση της αναπηρίας μπορεί να ενισχύσει ένα πολιτισμό αποδοχής. Πρέπει να απαγορευθεί η παρουσίαση των ΑμεΑ σε αρνητικούς ρόλους, καθώς και η αναφορά στην αναπηρία, με όρους, που ενισχύουν τις αρνητικές προκαταλήψεις.

Η Έκθεση έγινε δεκτή, με ευρύτατη πλειοψηφία και υποβάλλεται προς τη Βουλή και την Κυβέρνηση.

Αθήνα, 17 Μαΐου 2006

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΠΕΡΝΙΔΑΚΗ – ΑΛΝΤΟΥΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΚΤΟΡΑΣ ΝΑΣΙΩΚΑΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΧΡΥΣΗ ΚΑΡΥΔΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΕΡΛΕΠΕ - ΣΗΦΟΥΝΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΑΝΤΟΥΛΑΣ